

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA
COUR EUROPEENNE DES DROITS DE L'HOMME

Informativni letak – Zaštita ugleda

Lipanj 2022.

Informacije sadržane u ovom informativnom listu nisu obvezujuće za Sud niti su iscrpne potpune.

Zaštita ugleda

Vidi i informativni letak o [„Pravo na zaštitu vlastita lika“](#).

„Kako ostvarivanje [sloboda izražavanja, mišljenja, primanja i širenja informacija] obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni ... radi zaštite ugleda ili prava drugih ...” (članak 10., stavak 2. [Europske konvencije o ljudskim pravima](#)).

„... [P]ravo na zaštitu ugleda pravo je koje je zaštićeno člankom 8. Konvencije u okviru prava na poštovanje privatnog života ... Da bi se članak 8. mogao primijeniti, napad na ugled osobe mora doseći određenu razinu ozbiljnosti i biti takav da dovodi u pitanje osobno uživanje prava na poštovanje privatnog života ... Nadalje, Sud je smatrao da se osoba ne može pozvati na članak 8. kako bi prigovorila gubitku ugleda koji je predvidljiva posljedica njezinih vlastitih postupaka, kao što je, primjerice, počinjenje kaznenog djela ...

Prilikom ispitivanja toga postoji li potreba za miješanjem u demokratskom društvu u interesu „zaštite ugleda ili prava drugih” Sud može biti obvezan utvrditi jesu li domaće vlasti uspostavile pravičnu ravnotežu kada su štitile dvije vrijednosti zajamčene Konvencijom koje u nekim slučajevima mogu biti međusobno suprotstavljene – odnosno, s jedne strane slobodu izražavanja zaštićenu člankom 10. i s druge strane pravo na poštovanje privatnog života sadržano u članku 8.” (*Axel Springer AG protiv Njemačke*, [presuda](#) (Veliko vijeće) od 7. veljače 2012., stavci 83. – 84.).

Zaštita ugleda kao ograničenje slobode izražavanja

Udruženja, nevladine organizacije itd.

[Cicad protiv Švicarske](#)

7. lipnja 2016.

Ovaj se predmet odnosio na presudu u parničnom postupku protiv udruge podnositeljice zahtjeva, CICAD (Međudruštvena koordinacija protiv antisemitizma i klevete) jer je na svojoj internetskoj stranici opisala izjave sveučilišnog profesora kao antisemitske.

U ovom predmetu nije bilo sporno da je osuda protiv udruge podnositeljice predstavljala miješanje u ostvarivanje njezina prava na slobodu izražavanja, kako je propisano zakonom, s ciljem zaštite ugleda ili prava drugih. Sud je uzeo u obzir posebno to da su švicarski sudovi pažljivo odvagali suprotstavljene interese dovedene u pitanje u ovom predmetu i da su razlozi na koje su se pozvali kako bi opravdali miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja bili relevantni i dostatni, Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije.

[Medžlis Islamske Zajednice Brčko i drugi protiv Bosne i Hercegovine](#)

27. lipnja 2017. (Veliko vijeće)

Ovaj se predmet odnosio na utvrđenje klevete u parničnom postupku protiv četiriju organizacija nakon objave dopisa koji su napisale najvišim vlastima svojeg distrikta u kojem su prigovorile prijavi jedne osobe za radno mjesto direktorice multietničke radijske i televizijske postaje Brčko distrikta. Podnositelji su prigovorili, pozivajući se na pravo na slobodu izražavanja, jer im je u kontekstu parničnog postupka zbog klevete bilo naloženo platiti naknadu štete.

[Veliko vijeće presudilo je, s jedanaest glasova prema šest, da nije došlo do povrede članka](#)

Informativni list – Zaštita ugleda

10. (sloboda izražavanja) Konvencije. Veliko vijeće utvrdilo je, konkretno, da su u četirima navodima u dopisu navedene tvrdnje kojima se dotičnu kandidatkinju prikazalo kao osobu čija su mišljenja i osjećaji u pogledu muslimana i etničkih Bošnjaka omalovažavajući i uvredljivi. Te su optužbe bile takve prirode da su ozbiljno dovodile u pitanje njezinu prikladnost za položaj direktorice radija i njezinu ulogu urednice zabavnog programa multietničke javne radijske postaje. Međutim, organizacije podnositeljice zahtjeva nisu pred domaćim sudovima dokazale istinitost tih tvrdnji za koje su znale ili su morale znati da su netočne iako su bile obvezne provjeriti istinitost svojih navoda čak i u situaciji kad su ih vlastima iznijele putem privatne korespondencije. Veliko vijeće stoga je smatralo da navodi organizacija podnositeljica nisu imale dostatnu činjeničnu osnovu, da je miješanje u njihovu slobodu izražavanja bilo potkrijepljeno relevantnim i dostatnim razlozima i da je bilo razmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo (zaštita ugleda dotične kandidatkinje). Sud je smatrao i da su domaće vlasti uspostavile pravičnu ravnotežu između slobode izražavanja organizacija podnositeljica zahtjeva i interesa kandidatkinje za zaštitu njezina ugleda te da su stoga postupile unutar svoje slobode procjene.

GRA Stiftung Gegen Rassismus und Antisemitismus protiv Švicarske

9. siječnja 2018.

Ovaj se predmet odnosi na prigovor nevladine organizacije da je njezino pravo na slobodu izražavanja povrijeđeno jer su domaći sudovi utvrdili da je oklevetala političara tako što je njegove izjave iznesene u govoru tijekom kampanje uoči referenduma iz 2009. o zabrani minareta u Švicarskoj okarakterizirala kao „verbalni rasizam“.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije te je utvrdio da, općenito, švicarski sudovi, kad su preispitali okolnosti koje su trebali ocijeniti, nisu uzeli u obzir načela i kriterije utvrđene u sudskoj praksi Suda za uspostavljanje ravnoteže između prava na poštovanje privatnog života i prava na slobodu izražavanja te su time izašli iz svojeg manevarskog prostora („slobode procjene“). Sud je posebno primijetio da je kontekst rasprave u vrijeme referenduma, uključujući druge kritike samog referenduma koje su iznijela tijela za zaštitu ljudskih prava, ukazivao na to da upotreba izraza „verbalni rasizam“ kod organizacije podnositeljice nije bila činjenično neutemeljena. Kazna izrečena organizaciji možda je imala i obeshrabrujući učinak u pogledu njezine slobode izražavanja.

Margulev protiv Rusije

8. listopada 2019.

Taj se predmet odnosio na čelnika konzervatorske nevladine organizacije za kojeg je utvrđeno da je komentarima u novinskom članku oklevetao Gradsko vijeće Grada Moskve. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je utvrđenje klevete predstavljalo nerazmjerno miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Prvo je istaknuo da, iako je podnositelj zahtjeva bio treća strana u sporu i stoga nije bio izravna stranka postupka zbog klevete, on i dalje može tvrditi da je žrtva navodne povrede njegova prava na slobodu izražavanja. Sud je nadalje utvrdio da ruski sudovi nisu odvagnuli prava svake stranke u sporu, razmotrili pitanja poput toga je li tuženik djelovao u dobroj vjeri ili ne i jesu li iznesene izjave bile vrijednosne prosudbe ili činjenične izjave, niti su ispitali je li postojala izravna veza između onoga što je rečeno u članku i navodne povrede prava gradskog vijeća na ugled. Zaključno, domaći sudovi nisu odgovarajuće obrazložili miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja.

Vidi također, novije:

Nevladina organizacija istraživačkih novinara protiv Armenije

18. svibnja 2021. (presuda odbora)

Novaya Gazeta i drugi protiv Rusije

14. prosinca 2021. (presuda odbora)

Autori i izdavači knjiga

Lindon, Otchakovsky-Laurens i July protiv Francuske

22. listopada 2007. (Veliko vijeće)

Informativni list – Zaštita ugleda

Taj se predmet odnosio na kaznenu osudu autora i izdavača romana, prva dva podnositelja zahtjeva, zbog klevete krajnje desne stranke i njezina predsjednika, kao i na osudu zbog klevete protiv trećeg podnositelja zahtjeva, direktora uglednih nacionalnih dnevnih novina, u kojima je objavljena peticija u kojoj se citiraju uvredljivi odlomci romana i prosvjeduje protiv dviju osuda protiv autora i izdavača. U knjizi se otvoreno raspravlja o odgovornosti te stranke i njezina predsjednika za razvoj rasizma u Francuskoj i težini borbe protiv te pošasti. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da kaznene osude protiv njih predstavljaju povredu njihova prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije u pogledu osuda protiv prva dva podnositelja zahtjeva, kao i trećeg podnositelja. Primijetio je, posebno, da se sankcije izrečene protiv autora i izdavača nisu odnosile na argument na kojem se sporno djelo temeljilo, već na tri konkretna odlomka iz romana. Osude su se stoga temeljile na relevantnim i dostatnim razlozima i sankcije nisu bile nerazmjerne. Kad je riječ o trećem podnositelju zahtjeva, Sud je presudio da je on prešao dopuštene granice „provokacije” citiranjem spornih odlomaka iz romana u vrlo čitanim nacionalnim dnevnim novinama, isto uzimajući u obzir potrebu za zaštitom ugleda imenovane osobe i prava drugih. Kazna koja mu je izrečena i naknada štete koju mu je bilo dosuđeno platiti bile su umjerene.

Ileana Constantinescu protiv Rumunjske

11. prosinca 2012.

Ovaj se predmet odnosi na kaznenu osudu podnositeljice zahtjeva zbog klevete nakon objave knjige o životu njezina oca (poznatog rumunjskog ekonomista) u kojoj je dovela u pitanje određena objavljena djela koja su bila štetna za interese njezina oca i interese „Kuće ekonomista” i jedno djelo jednog od bivših kolega njezina oca, koji je postao potpredsjednik Rumunjskog udruženja ekonomista.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da se razlozi za odluku rumunjskih sudova nisu mogli smatrati relevantnima i dostatnima da bi opravdali miješanje u pravo podnositeljice na slobodu izražavanja koje je bilo nerazmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštitu ugleda drugih. Sud je posebno istaknuo da je barem dio spornih primjedbi iznesen u kontekstu rasprave od općeg interesa za zajednicu rumunjskih ekonomista. Osim toga, te se primjedbe nisu odnosile na aspekte privatnog života dotične osobe, već na postupanje u okviru njegovih profesionalnih aktivnosti i angažmana u udruzi. Naposlijetku, iako podnositeljica zahtjeva nije mogla pred domaćim sudovima dokazati da su njezini navodi imali dostatnu činjeničnu osnovu, njezino postupanje, kad se razmotri kao cjelina, ukazuje na to da je postupala u dobroj vjeri, uvjerena da postoji problem u pogledu profesionalne etike.

Ojala i Etukeno Oy protiv Finske i Ruusunen protiv Finske

14. siječnja 2014.

U ovim su predmetima kazneni sudovi osudili izdavača i autoricu autobiografije u kojoj se opisuje ljubavna veza autorice i bivšeg finskog premijera. Prigovorili su da je predmetnim osudama povrijeđeno njihovo pravo na slobodu izražavanja.

U oba je predmeta Sud presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da su finski sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa. Sud je posebno istaknuo da je premijer uistinu bio javna osoba i da je knjiga sadržavala materijal od javnog interesa, no da su se u ocjenjivanju štete nanosene njegovu ugledu razmatrali samo odlomci koji se tiču intimnog života.

Almeida Leitao Bento Fernandes protiv Portugala

12. ožujka 2015.

Ovaj se predmet odnosio na kaznenu osudu podnositeljice zahtjeva zbog klevete brojnih članova njezine svojte koja je uslijedila nakon objave romana o obiteljskim dramama u kontekstu portugalske dijasporu u Sjedinjenim Američkim Državama i kolonijalnog rata. Podnositeljica je prigovorila da je njezina osuda zbog klevete obitelji njezina supruga i narušavanja njihove časti dovela do povrede njezina prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u ostvarivanje prava podnositeljice na slobodu izražavanja nije bilo

Informativni list – Zaštita ugleda

nerazmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda i prava drugih. Sud se složio s portugalskim sudovima da je podnositeljica zahtjeva prešla granice svoje slobode umjetničkog stvaralaštva time što je zanemarila pravo svoje svojte na poštovanje privatnog života, zbog određenih ispričanih događaja i iznesenih vrijednosnih prosudbi. Posebno je smatrao da je manevarski prostor (sloboda procjene) vlasti u ocjenjivanju nužnosti kazne izrečene podnositeljici zahtjeva bio velik jer dotične osobne nisu bile javne osobe.

Marinoni protiv Italije

18. studenoga 2021.

Ovaj se predmet odnosio na utvrđenje građanskopravne odgovornosti autora knjige zbog dvaju skupa primjedbi koje su talijanski sudovi smatrali klevetničkima. U knjizi su rekonstruirani događaji koji su prethodili pogubljenjima po brzom postupku 43 zarobljena vojnika Talijanske Socijalne Republike (događaj poznat pod nazivom „*strage di Rovetta*”). Autor je povijesni prikaz događaja isprepleo privatnim i osobnim sjećanjima usredotočenima na njegov obiteljski život. Podnositelj je oslobođen u kaznenom postupku pred prvostupanjskim sudom, ali je utvrđena njegova građanska odgovornost nakon što su oštećenici podnijeli žalbu. Tvrdio je da je odlukama domaćih sudova povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je miješanje u podnositeljevo pravo na slobodu izražavanja, konkretno utvrđenje njegove građanske odgovornosti, težilo „zaštiti ugleda i prava drugih” i nije bilo nerazmjerno. Sud je posebno istaknuo da knjiga, u kojoj je autor kombinirao svoja osobna sjećanja s materijalom dobivenim istraživanjem u arhivima, spada u posebnu kategoriju povijesnog istraživanja poznatog pod nazivom „mikropovijest”. Domaći sudovi uzeli su taj aspekt u obzir u svojoj ocjeni knjige. Što se tiče dvaju skupa primjedbi, Sud je utvrdio da prvi skup nije bio opravdan javnim interesom, a da drugi nije ničime pridonio rekonstrukciji događaja u vezi s masakrom „*strage di Rovetta*”. U ovom predmetu Sud je također presudio da **nije došlo do povrede članka 6. stavka 2.** (presumpcija nevinosti) Konvencije.

Liječnici i zdravstveni radnici

Frankowicz protiv Poljske

16. prosinca 2008.

Podnositelj zahtjeva bio je ginekolog i predsjednik Udruženja za zaštitu prava pacijenata u Poljskoj. Prigovorio je Sudu zbog stegovnog postupka koji je protiv njega pokrenut zbog izvješća koje je pripremio u vezi s liječenjem jednog pacijenta u kojem je bio kritičan prema drugom liječniku, nakon čega je sankcioniran od strane liječničkog suda i izrečena mu je opomena.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja nije bilo razmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda drugih. Posebno je istaknuo da su u podnositeljevu predmetu poljske vlasti zaključile da je podnositelj diskreditirao drugog liječnika, bez provjeravanja istinitosti utvrđenja u liječničkom mišljenju. Odluka je donesena na temelju apsolutne zabrane bilo kakve kritike među liječnicima koja je na snazi u Poljskoj. Sud je smatrao da je izgledno da su liječnici zbog te apsolutne zabrane obeshrabreni u tome da svojim pacijentima daju objektivno mišljenje o njihovom zdravlju i liječenju kojem su podvrgnuti, što bi moglo ugroziti samu svrhu liječničke struke, odnosno zaštitu zdravlja i života pacijenata.

Heinisch protiv Njemačke

21. srpnja 2011.

Taj se predmet odnosio na otkaz ugovora o radu gerijatrijske medicinske sestre nakon što je podnijela kaznenu prijavu protiv svojeg poslodavca zbog navodnih nedostataka u pruženoj skrbi. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da su otkaz njezina ugovora o radu i odbijanje sudova da nalože njezino vraćanje na rad doveli do povrede njezina prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je otkaz ugovora o radu podnositeljice bez primjene otkaznog roka bio nerazmjernan i da njemački sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između potrebe za zaštitom ugleda poslodavca i potrebe za zaštitom prava podnositeljice na slobodu izražavanja. Sud je posebno primijetio da su, s obzirom na posebnu ranjivost starijih pacijenata i potrebu da se spriječi zlostavljanje, otkrivene informacije nedvojbeno bile od javnog interesa. Nadalje, interes javnosti

Informativni list – Zaštita ugleda

da bude obaviještena o nedostacima u pružanju institucionalne skrbi za starije osobe od strane društva u državnom vlasništvu bio je toliko važan da je prevagnuo nad interesom za zaštitu poslovnog ugleda i interesa trgovačkog društva.

Ärzttekammer Für Wien i Dorner protiv Austrije

16. veljače 2016.

Podnositelji zahtjeva u ovom predmetu, odnosno Bečka liječnička komora i njezin predsjednik u relevantno vrijeme, prigovorili su zbog odluka austrijskih sudova kojima im je zabranjeno davati određene negativne izjave o privatnom trgovačkom društvu koje je planiralo pružati radiološke usluge. Te su odluke donesene nakon što je dotično trgovačko društvo podnijelo tužbu zbog dopisa koji je drugi podnositelj zahtjeva objavio na internetskoj stranici komore i u kojem je predmetno društvo nazvao „lešinarskim“ društvom ili fondom.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije u odnosu na drugog podnositelja zahtjeva, utvrdivši da je miješanje u ostvarivanje njegova prava na slobodu izražavanja bilo nužno u demokratskom društvu radi zaštite ugleda i prava predmetnog trgovačkog društva. Sud je nadalje proglasio zahtjev **nedopuštenim** (kao nespojiv *ratione materiae*) u pogledu prve podnositeljice zahtjeva.

Gawlik protiv Lihtenštajna

16. veljače 2021.

Taj se predmet odnosio na liječnika koji je iznio sumnje da se u njegovoj bolnici provodi eutanazija. Pritom je istupio iz strukture podnošenja pritužbi unutar bolnice i podnio je kaznenu prijavu. Ta je afera privukla znatnu medijsku pozornost. Podnositelj je prigovorio da je otkaz njegova ugovora o radu bez primjene otkaznog roka zbog toga što je podnio kaznenu prijavu doveo do povrede njegovih prava.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je miješanje u prava podnositelja zahtjeva bilo razmjerno. Sud je uzeo u obzir da podnositeljevi motivi nisu bili neprimjereni, no ipak je utvrdio da je podnositelj postupao nemarno jer nije provjerio informacije. U tom je predmetu smatrao da je otkaz podnositeljeva ugovora o radu bio opravdan, osobito s obzirom na učinak njegova postupanja na ugled bolnice i drugih članova bolničkog osoblja.

Radnici

Marunić protiv Hrvatske

28. ožujka 2017.

Podnositeljica zahtjeva, direktorica općinskog komunalnog društva koje pruža komunalne usluge, dobila je izvanredni otkaz ugovora o radu nakon istupa u medijima u kojima se branila tjedan dana nakon što je predsjednik skupštine društva javno kritizirao njezin rad u novinskom članku. Odluka o otkazu donesena je na temelju činjenice da je u medijima iznijela navode koji su štetili ugledu tog društva. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je tvrdeći da je dala izjave medijima samo s ciljem negiranja lažnih optužbi protiv nje i da je otkazom njezina ugovora o radu povrijeđeno njezino pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u pravo podnositeljice na slobodu izražavanja u obliku izvanrednog otkaza nije bilo nužno u demokratskom društvu radi zaštite ugleda i prava dotičnog društva. Sud je posebno istaknuo da, iako obveza odanosti, suzdržanosti i diskrecije obično sprječava radnike da javno kritiziraju rad svojih poslodavaca, u ovom je predmetu ključno to da je drugi službenik društva onaj koji se prvi obratio medijima i javno kritizirao rad podnositeljice zahtjeva. U takvim specifičnim okolnostima od podnositeljice zahtjeva nije se moglo očekivati da šuti i ne brani svoj ugled na isti način. Time bi se preširoko tumačila njezina obveza odanosti.

Wojczuk protiv Poljske

9. prosinca 2021.

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva, koji je bio zaposlen u Lovačkom i konjičkom muzeju, za klevetu muzeja zbog četiriju anonimnih dopisa koje je navodno poslao on, a u kojima se kritizirala uprava muzeja. Podnositelj je ustvrdio da je njegova kaznena osuda bila nerazmjerna i neopravdana.

Informativni list – Zaštita ugleda

Sud je posebno prihvatio da se miješanjem u ostvarivanje podnositeljeva prava na slobodu izražavanja, prije svega njegovom kaznenom osudom za klevetu, težilo legitimnom cilju zaštite ugleda ili prava drugih, odnosno dobrog glasa muzeja, njegova direktora i drugih članova uprave. Sud je u ovom predmetu presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da su poljski sudovi naveli dostatne i relevantne razloge kojima se opravdava miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja.

Povjesničari

Karsai protiv Mađarske

1. siječnja 2009.

U Mađarskoj se 2004. vodila javna rasprava o tome treba li postaviti kip u spomen bivšem premijeru Palu Telekiju koji je surađivao s nacističkom Njemačkom i bio je uključen u donošenje antisemitskog zakonodavstva. Podnositelj zahtjeva, mađarski povjesničar i sveučilišni profesor, objavio je članak u kojem je kritizirao desničarske medije, a posebno jednog novinara, zbog hvaljenja uloge Pala Telekija i zbog antisemitskih izjava. Posebice je prigovorio da mu je bilo naloženo da o vlastitom trošku objavi ispravak navoda i da snosi znatne pravne troškove.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da mađarski sudovi nisu uvjerljivo utvrdili postojanje izrazite društvene potrebe za davanje prednosti pravima osobnosti sudionika u javnoj raspravi nad pravom podnositelja zahtjeva za slobodu izražavanja. Posebno je istaknuo da je podnositelj svoj članak objavio za vrijeme javne rasprave od izrazito velikog javnog interesa. Nadalje, dotični novinar dobrovoljno se izložio javnoj kritici objavljivanjem članaka u popularnim dnevnim novinama u okviru te rasprave. Naposljetku, sankcija nametnuta podnositelju, odnosno obveza da objavi ispravak u vezi s pitanjem koje je utjecalo na njegovu profesionalnu vjerodostojnost kao povjesničara, mogla je imati obeshrabrujući učinak.

Braun protiv Poljske

4. studenoga 2014.

Ovaj se predmet odnosio na prigovor koji je filmski redatelj i povjesničar podnio zbog toga što mu je bilo naloženo platiti kaznu i objaviti ispriku jer je naštetio ugledu poznatog profesora kojeg je u raspravi na radiju nazvao doušnikom tajne političke policije za vrijeme komunističke vladavine. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je odlukama poljskih sudova povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja, konkretno tvrdeći da je godinama bio aktivan kao novinar i da se rasprava na radiju u kojoj je sudjelovao odnosila na važno pitanje povezano s javnom osobom.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je primijetio da je podnositelj iznio ozbiljnu optužbu protiv profesora koja je predstavljala napad na njegov ugled. Međutim, poljski su sudovi, kad su trebali provesti test razmjernosti između prava podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja i prava profesora na poštovanje njegova ugleda, razlikovali standarde koji se primjenjuju na novinare i one primjenjive na druge sudionike u javnoj raspravi. Na temelju sudske prakse poljskog Vrhovnog suda, standard dužne revnosti i dobre vjere primjenjivao se samo na novinare, dok su ostali, kao podnositelj zahtjeva, morali dokazati istinitost svojih tvrdnji. S obzirom na to da on nije mogao dokazati istinitost svojih tvrdnji, sudovi su zaključili da je povrijedio prava osobnosti dotičnog profesora. Međutim, Sud nije mogao prihvatiti pristup poljskih sudova koji su od podnositelja zahtjeva zahtijevali da dokaže istinitost svojih tvrdnji i da stoga postupi u skladu sa standardom višim od standarda koji se inače primjenjuje na novinare.

Pinto Pinheiro Marques protiv Portugala

22. siječnja 2015.

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva, povjesničara i predsjednika kulturne udruge, jer je naštetio ugledu općinskog vijeća s kojim je potpisao sporazum o objavi radova jednog pjesnika iz regije. Prva knjiga objavljena je 2003. Vijeće je 2005. objavilo još jednu knjigu o radovima tog pjesnika. Podnositelj zahtjeva smatrao je da je vijeće pogrešno postupilo kad je samoinicijativno objavilo knjigu te je objavio članak u regionalnim novinama za koji je kasnije kažnjen zbog vrijeđanja pravnog subjekta s javnim ovlastima. Njegova je žalba protiv te odluke odbijena. Podnositelj je pred Sudom prigovorio svojoj osudi zbog klevete.

Informativni list – Zaštita ugleda

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da razlozi koje je iznijela portugalska Vlada, iako su bili relevantni, nisu bili dostatni da bi se utvrdilo da je sporno miješanje bilo nužno u demokratskom društvu i da nije postojao razuman odnos razmjernosti između ograničenja prava podnositelja na slobodu izražavanja koje je proizašlo iz njegove osude i legitimnog cilja kojemu se težilo, odnosno zaštite vjerodostojnosti i časti općinskog vijeća i povjerenja građana u tu ustanovu. Sud je posebno utvrdio da komentari podnositelja zahtjeva nisu prešli granice dopustive kritike na temelju članka 10. Konvencije. Granice dopustive kritike šire su u odnosu na javnu ustanovu nego u odnosu na privatnu osobu ili čak političara, posebice kad ustanova ima izvršne ovlasti, kao što je slučaj u ovom predmetu. U demokratskom sustavu njezini postupci ili propusti moraju podlijevati pomnom ispitivanju od strane ne samo zakonodavnih i sudbenih vlasti već i medija i javnosti.

Novinari i izdavačka društva

Radio France i drugi protiv Francuske

30. ožujka 2004.

Predmet se odnosio na osudu radijskih novinara nakon što je u razdoblju od 24 sata na radiju objavljen niz biltena u kojima se bivšem dužnosniku *potperfektu* pripisala aktivna osobna uloga u protjerivanju tisuću Židova 1942. Podnositelji su posebno prigovorili da je došlo do povrede njihova prava na širenje informacija zbog mjera i sankcija koje su im izrekli francuski sudovi.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da mjere koje su primijenjene protiv podnositelja zahtjeva nisu bile nerazmjerne legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda ili prava drugih, i da su se stoga mogle smatrati nužnima u demokratskom društvu. Što se tiče konkretnih spornih objava, oni su doduše citirali detaljan i dobro potkrijepljen članak i intervju objavljen u uglednom tjedniku. Međutim, tvrdili su da je bivši *potperfektu* priznao „da je organizirao odlazak konvoja protjeranih osoba u tranzitni kamp Drancy“. Prema Sudu, ta tvrdnja nije točno prikazala informacije iz objavljenog članka ili intervjua. Nadalje, iako su predmetne objave naknadno malo izmijenjene i u njima je istaknuto da je dotična osoba zaniijekala te optužbe, izvorni bilten ipak je emitiran nekoliko puta.

Chauvy i drugi protiv Francuske

29. lipnja 2004.

Podnositelji zahtjeva u ovom predmetu bili su novinar i pisac, izdavačko društvo i predsjednik tog društva. To je društvo 1997. objavilo knjigu prvog podnositelja zahtjeva pod nazivom *Aubrac-Lyons 1943*, u kojoj se govori o uhićenju glavnih vođa pokreta otpora u Caluireu, uključujući Jeana Moulina i Raymonda Aubraca, od strane Klause Barbiea. Nakon što su Raymond i Lucie Aubrac podnijeli kaznenu prijavu, podnositelji zahtjeva proglašeni su krivima za kazneno djelo klevete i naloženo im je, *inter alia*, platiti kaznu i naknadu štete. Ustvrdili su da je predmetnom osudom povrijeđeno njihovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja nije bilo nerazmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda supružnika Aubrac. Posebno naglasivši da je potraga za povijesnom istinom sastavni dio slobode izražavanja, Sud je smatrao da njegova zadaća nije odlučiti o bitnom povijesnom pitanju, koje je dio kontinuirane rasprave među povjesničarima i čak dio javnog mišljenja o događajima i načinu na koji se oni tumače. Međutim, kako bi utvrdio je li predmetna mjera bila nužna u demokratskom društvu, Sud je morao odvagati interes javnosti da bude upoznata s okolnostima uhićenja Jeana Moulina u odnosu na zahtjev za zaštitu ugleda supružnika Aubrac, koji su sami bili jedni od glavnih aktera Pokreta otpora.

Cumpănă i Mazăre protiv Rumunjske

17. prosinca 2004. (Veliko vijeće)

Podnositelji zahtjeva, novinar i urednik lokalnih novina, napisali su članak o upravljanju financijama lokalnog gradskog vijeća u kojem su gradskog vijećnika i zamjenika gradonačelnika optužili za određena kaznena djela i objavili su karikaturu u kojoj prikazuju kako se te osobe vesele zbog svojih nedjela. Dotični vijećnik podnio je kaznenu prijavu zbog uvrede i klevete. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da je njihova sloboda izražavanja povrijeđena zbog kaznene

Informativni list – Zaštita ugleda

osude protiv njih koja je uslijedila nakon objave predmetnog članka.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da, iako je miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja moglo biti opravdano željom da se uspostavi ravnoteža između različitih suprotstavljenih interesa (pravo na širenje ideja i činjenica te zaštita ugleda predstavnika javne vlasti), kaznena sankcija i popratne zabrane koje su im izrečene bile su očigledno nerazmjerne legitimnom cilju kojemu se težilo u pogledu njihove naravi i težine. U ovom je predmetu Sud posebno istaknuo da, iako mediji imaju dužnost obavijestiti javnost o pretpostavljenoj zloupotrebi od strane lokalnih izabranih predstavnika i državnih dužnosnika, izravno optuživanje konkretnih pojedinaca navođenjem njihovih imena i položaja stvara obvezu pružanja dostatne činjenične osnove. Nadalje, pri ostvarivanju prava na slobodu izražavanja, novinari moraju postupati u dobroj vjeri kako bi pružili točne i pouzdane informacije u skladu s novinarskom etikom. To nije bilo tako u ovom predmetu. Međutim, pri reguliranju ostvarivanja prava na slobodu izražavanja na način da se osigura odgovarajuća zakonska zaštita ugleda pojedinaca, države bi trebale izbjegavati poduzimati mjere koje bi medije mogle odvratiti od ispunjavanja njihove uloge upozoravanja javnosti na očitu ili pretpostavljenu zloupotrebu javnih ovlasti. Osim toga, istraživački novinari mogli bi se suzdržati od izvještavanja o pitanjima od javnog interesa ako su izloženi riziku od kazne zatvora ili zabrane obavljanja svoje djelatnosti kao standardnih sankcija koje im se mogu izreći za neopravdane napade na ugled privatnih osoba.

Katamadze protiv Gruzije

14. veljače 2006. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositeljice zahtjeva, novinarku, nakon objave uvodnika u kojem se kritiziralo osnivača i urednika te troje novinara drugih lokalnih novina. Oni su prigovorili da je podnositeljica zahtjeva širila glasine putem tiska i da se izrazima upotrijebljenima u spornome članku narušava njihovo dostojanstvo i ugled.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. S obzirom na to da su podnositelji pritužbe objektivno su prikazali da su sporne tvrdnje mogle dovesti do miješanja u njihova prava, činjenica da je domaćim zakonom bilo propisano da podnositeljica zahtjeva mora podnijeti dokaze u prilog istinitosti njezinih izjava nije sama po sebi u suprotnosti s člankom 10. (sloboda izražavanja) Konvencije. Međutim, podnositeljica nije mogla dokazati da se nije radilo o neopravdanom napadu *ad hominem* nepotrebno štetnim komentarima. Odluka donesena protiv nje stoga je predstavljala nužnu mjeru u demokratskom društvu za zaštitu ugleda i prava drugih. Nadalje, s obzirom na to da se radilo o javnom vrijeđanju tih pojedinaca bez valjanog opravdanja, izrečena kazna nije se činila pretjerano teškom.

Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue protiv Belgije

9. studenoga 2006.

Podnositelji zahtjeva u ovom predmetu bili su izdavačko društvo i njezin izdavač. Predmet se odnosio na povlačenje iz prodaje i zabranu distribucije izdanja časopisa *Ciné Télé Revue* u kojem su objavljene bilješke koje je istražni sudac pripremio za saslušanje pred parlamentarnim istražnim povjerenstvom u predmetu Dutroux¹. Podnositelji zahtjeva ustvrdili su da je tom odlukom povrijeđeno njihovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da se nije moglo smatrati da su članak o kojemu je riječ i njegovo širenje doprinijeli bilo kakvoj raspravi od općeg interesa za društvo i da su razlozi kojima su belgijski sudovi opravdali osudu podnositelja zahtjeva bili relevantni i dostatni. Sporno miješanje stoga je bilo razmjerno cilju kojemu se težilo, odnosno zaštitu ugleda ili prava drugih te je bilo nužno u demokratskom društvu. U tom je predmetu Sud posebno primijetio da, iako javnost ima pravo biti obaviještena, a radi se o osnovnom pravu u demokratskom društvu koje, u posebnim okolnostima, čak može obuhvaćati aspekte privatnog života javnih osoba, objave kojima se nastoji jedino utažiti znatiželja određene publike o pojedinostima nečijeg privatnog života, neovisno o tome koliko je ta osoba slavna, ne može se smatrati doprinosom bilo kakvoj raspravi od općeg interesa za

¹ „Predmet Dutroux“ doveo je do kaznenog progona niza osumnjičenih pedofila u Belgiji u 1990-ima. Glavni optuženik, Marc Dutroux, proglašen je 2004. krivim za otmicu, oduzimanje slobode, silovanje i ubojstvo nekoliko djevojčica i osuđen je na kaznu doživotnog zatvora.

Informativni list – Zaštita ugleda

društvo.

Tønsbergs Blad AS i Haukom protiv Norveške

1. ožujka 2007.

Ovaj se predmet odnosio na naloge podnositeljima zahtjeva, izdavaču i glavnom uredniku novina, da plate naknadu štete i troškove zbog novinskog članka u kojem je navedeno da se vodeći industrijalac nalazi na popisu vlasnika kućanstava za koje postoji sumnja da su prekršili lokalne propise.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da razlozi koje su navele norveške vlasti, iako su bili relevantni, nisu bili dostatni da bi pokazali da je miješanje kojem se prigovorilo bilo nužno u demokratskom društvu. Ne postoji razuman odnos razmjernosti između ograničenja prava podnositelja na slobodu izražavanja i legitimnog cilja kojemu se težilo, odnosno zaštite prava i ugleda industrijalca. Sud je u tom pogledu posebno istaknuo da se člankom nije nastojalo naštetiti ugledu industrijalca već ukazati na problem za koji je javnosti bilo od interesa da o njemu bude obaviještena. Članak ujedno nije bio povezan samo s njegovim privatnim životom jer se odnosio na moguće nepoštovanje, od strane javne osobe, zakona i propisa čija je svrha bila zaštita ozbiljnih javnih interesa, iako u privatnoj sferi.

Colaco Mestre i SIC – Sociedade Independente de Comunicacao S.A. protiv Portugala

26. travnja 2007.

Ovaj se predmet odnosio na osudu zbog klevete protiv podnositelja zahtjeva, novinara i društva u kojem je bio zaposlen i koje je bilo vlasnik nacionalnog televizijskog kanala SIC, zbog komentara novinara za vrijeme intervjua s tadašnjim glavnim tajnikom UEFA-e koji su emitirani u televizijskom programu na kanalu SIC. U intervjuu je stavljen naglasak na optužbe vezane uz podmićivanje sudaca u Portugalu te postupke tadašnjeg predsjednika portugalske profesionalne nogometne lige i predsjednika nogometnog kluba FC Porto.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Uzimajući u obzir sve aspekte predmeta, Sud je utvrdio da je u predmetu uspostavljena pravična ravnoteža između potrebe za zaštitom prava podnositelja na slobodu izražavanja i zaštitom prava i ugleda podnositelja pritužbe. Među ostalim je istaknuo da je potonji bio dobro poznat široj javnosti i da je imao važnu ulogu u portugalskom javnom životu. Nadalje, intervju se nije odnosio na njegov privatni život već isključivo na njegove javne aktivnosti u svojstvu predsjednika vodećeg nogometnog kluba i predsjednika nogometne lige. Naposljetku, Sud je utvrdio da bi kažnjavanje novinara novčanom kaznom, u kombinaciji s odlukom da on i televizijski kanal na kojem je zaposlen moraju platiti naknadu štete, moglo ozbiljno ugroziti doprinos medija raspravi o pitanjima od javnog interesa i ne bi se trebalo primjenjivati ako za to ne postoje posebno čvrsti razlozi. U tim okolnostima, iako bi se razlozi kojima su portugalski sudovi opravdali osudu podnositelja zahtjeva mogli smatrati relevantnima, oni nisu bili dostatni i, u skladu s time, nisu služili ispunjenju izrazite društvene potrebe.

Lindon, Otchakovsky-Laurens i July protiv Francuske

22. listopada 2007. (Veliko vijeće)

Vidi odjeljak „Autori i izdavači knjiga“.

Mihaiu protiv Rumunjske

4. studenoga 2008.

Podnositelj zahtjeva, novinar, osuđen je i izrečena mu je novčana kazna zbog klevete te mu je naloženo platiti naknadu štete jer je objavio članak u kojem je tvrdio da je drugi novinar prihvatio luksuzni ručni sat od industrijske grupacije za vrijeme konferencije za tisak koju je organizirala ta grupacija koja je, prema tvrdnjama iz dotičnog članka, uzrokovala nesolventnost jednog od najvećih rumunjskih trgovačkih društava. Podnositelj zahtjeva posebice je ustvrdio da je predmetna osuda za klevetu dovela do povrede njegova prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da osuda podnositelja zahtjeva nije bila nerazmjerna legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda drugih i da se sporno miješanje stoga moglo smatrati nužnim u demokratskom društvu. Sud je posebno smatrao da je podnositelj zahtjeva, zbog toga što je iznio izravnu optužbu protiv konkretne osobe te naveo njegovo ime i položaj, snosio odgovornost za pružanje dostatne činjenične osnove u postupku koji se vodio protiv njega. Međutim, Sud u ovom

Informativni list – Zaštita ugleda

predmetu nije bio uvjeren u navodnu dobru vjeru podnositelja zahtjeva. Naprotiv, smatrao je da je podnositelj, kad je ponovio izjave koje se pripisuju trećim stranama, trebao postupati krajnje strogo i s posebnom pažnjom prije objave članka. Prema tome, s obzirom na nepostojanje dobre vjere i bilo kakve činjenične osnove te iako je predmetni članak objavljen u kontekstu šire i vrlo aktualne rasprave u Rumunjskoj, prije svega o neovisnosti tiska, Sud je smatrao da stupanj pretjerivanja ili provokacije u komentarima podnositelja prelazi granice onoga što je obuhvaćeno novinarskom slobodom. Standard Verlags GmbH protiv Austrije (br. 2)

4. lipnja 2009.

Ovaj se predmet odnosio na osudu zbog klevete protiv izdavačkog društva podnositelja zahtjeva zbog objave članka u dnevnim novinara u vlasništvu podnositelja zahtjeva u kojem su se komentirale glasine da je supruga tadašnjeg austrijskog predsjednika namjeravala zatražiti razvod i imala bliske kontakte s dvojicom muškaraca, austrijskim političarom i stranim veleposlanikom.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije u ovom predmetu. S obzirom na to da čak i javne osobe mogu legitimno očekivati da će biti zaštićene od širenja glasina povezanih s intimnim aspektima njihovih privatnih života, Sud je utvrdio da je predmetno miješanje bilo nužno u demokratskom društvu radi zaštite ugleda i prava drugih. Nadalje, mjere nametnute društvu podnositelju zahtjeva nisu bile nerazmjerne.

Kulis i Rozycki protiv Poljske

6. listopada 2009.

Prvi podnositelj zahtjeva u ovom predmetu vlasnik je izdavačke kuće koja je objavljivala tjednik i dodatak za djecu. Drugi podnositelj bio je glavni urednik tog časopisa. Predmet se odnosio na objavu članka u dodatku u kojem su bili prikazani satirički crteži koji su se odnosili na reklamnu kampanju za čips od krumpira koji je reklamirao proizvođač hrane, a bila je namijenjena djeci. Podnositelji su prigovorili da sankcija koja im je izrečena jer su objavili crtež nije bila opravdana. Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da se razlozi poljskih sudova nisu mogli smatrati relevantnima i dostatnima da bi opravdali miješanje koje je bilo nerazmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda ili prava drugih. Posebno je istaknuo da primarni cilj podnositelja zahtjeva nije bio obezvrijediti kvalitetu čipsa, već podići svijest o vrsti slogana koje je proizvođač upotrebljavao i o neprihvatljivosti takvih taktika za povećanje prodaje. Nadalje, u obavljanju svoje dužnosti širenja informacija i ideja o pitanjima o javnog interesa, tisak može pribjeći određenom stupnju pretjerivanja ili čak provokacije. Iako je izričaj koji su podnositelji zahtjeva upotrijebili bio preagresivan, on je bio samo reakcija na reklamnu kampanju koja je pokazala neosjetljivost i nedostatak razumijevanja za dob i ranjivost djece. Stil izričaja podnositelja zahtjeva stoga je bio vođen vrstom slogana na koje su reagirali i, u kontekstu, nije prekoračio ograničenja koja se nameću slobodnom tisku.

Ruokanen i drugi protiv Finske

6. travnja 2010.

Podnositelji zahtjeva bili su glavni urednik i novinar te izdavačko društvo. Prigovorili su svojoj osudi zbog klevete nakon objave članka u kojem je navedeno da je lokalni bejzbolski tim u rujnu 2000. silovao studenticu na zabavi organiziranoj radi proslave njihove pobjede na finskom prvenstvu. Podnositeljima zahtjeva naloženo je platiti više od 80.000,00 EUR kako bi se nadoknadila šteta svakom članu bejzbolskog tima.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da su domaći sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa, odnosno između prava podnositelja na slobodu izražavanja i prava na ugled navodnih počinitelja predmetnog kaznenog djela. Posebno je primijetio da je, prije nego što mediji izvijeste javnost o incidentu kao činjenici, potrebno odvagnuti druge zahtjeve osim toga radi li se o pitanju od javnog interesa. Pravo na presumpciju nevinosti i ugled trećih strana jednako je važno, posebno kad se radi o ozbiljnim optužbama za seksualno zlostavljanje.

Brunet-Lecomte i Lyon Mag' protiv Francuske

6. svibnja 2010.

Podnositelji zahtjeva bili su glavni urednik u dnevnim novinama i izdavač časopisa. Prigovorili su

Informativni list – Zaštita ugleda

svojoj osudi zbog klevete nakon što su u članku o islamističkim mrežama u Lyonu objavili tvrdnje kojima se insinuiralo da je muslimanski profesor sudjelovao u terorističkim aktivnostima.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je takva kazna bila nerazmjerna i da miješanje u ostvarivanje prava podnositelja na slobodu izražavanja stoga nije bilo nužno u demokratskom društvu. Sud je posebno primijetio da uvredljive tvrdnje nisu bile lišene činjenične osnove te da su, s obzirom na količinu i ozbiljnost navedenih izvora, provedenu istragu te umjerenost i razboritost u članku, podnositelji zahtjeva postupali u dobroj vjeri. Nadalje, uvredljivi članci koji su objavljeni nedugo nakon terorističkih napada 11. rujna 2001. doprinijeli su političkoj raspravi od neposrednog interesa, stavljajući ju u lokalni kontekst. Stoga, interesi podnositelja za širenje informacije i interes javnosti za primanje informacija o temi od općeg interesa te njihove posljedice za cjelokupno područje Lyona prevladali su nad pravom predmetnog profesora na zaštitu njegova ugleda.

Uj protiv Mađarske

19. srpnja 2011.

Novinar, podnositelj zahtjeva, prigovorio je zbog svoje osude za klevetu jer je u nacionalnim dnevnim novinama oštro kritizirao kvalitetu dobro poznate sorte mađarskog vina koju proizvodi trgovačko društvo u državnom vlasništvu. Mađarski sudovi presudili su da, iako podnositelj zahtjeva ima pravo izraziti svoje mišljenje o tom vinu, opisivanje vina riječju „sranje” bilo je neopravdano uvredljivo i povrijedilo je pravo proizvođača vina na dobar ugled.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da nužnost miješanja u pravo podnositelja na slobodu izražavanja nije bila uvjerljivo opravdana. Posebno je istaknuo da postoji razlika između narušavanja ugleda pojedinca u pogledu njegova društvenog statusa, s posljedicama koje bi to moglo izazvati po dostojanstvo tog pojedinca, i narušavanja komercijalnog ugleda trgovačkog društva, koje nema moralnu dimenziju. Osim toga, u članku je iznesena vrijednosna prosudba ili mišljenje kojim se prvenstveno nastojalo osvijestiti javnost o nedostacima državnog vlasništva, a ne obezvrijediti kvalitetu proizvoda tog trgovačkog društva. Naposljetku, s obzirom na to da se u članku propitkivalo vladinu politiku o zaštiti nacionalnih vrijednosti te ulogu privatnog poduzetništva i stranih ulaganja, radilo se o pitanju od javnog interesa u pogledu kojeg mediji imaju dužnost širenja informacija i ideja, čak i ako su pretjerane ili provokativne. S obzirom na to da domaći sudovi nisu uzeli u obzir ta razmatranja, Mađarska nije mogla dokazati da je ograničenje bilo razmjerno.

Axel Springer AG protiv Njemačke

7. veljače 2012. (Veliko vijeće)

Trgovačko društvo podnositelj zahtjeva izdavač je nacionalnih dnevnih novina s velikom nakladom koji je u rujnu 2004. objavio članak na naslovnici o zvijezdi popularne televizijske serije uhićenoj na festivalu piva u Münchenu zbog posjedovanja kokaina. Taj je članak dopunjen detaljnijim člankom na drugoj stranici novina. Odmah nakon objave članka glumac je ishodio sudsku zabranu daljnjeg objavljivanja članka. Društvo podnositelj prigovorilo je zbog izrečene zabrane izvještavanja o uhićenju i osudi predmetnog glumca.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da ograničenja nametnuta društvu podnositelju nisu bila razumno razmjerna legitimnom cilju zaštite ugleda ili prava drugih. Sud je posebno istaknuo da su se predmetni članci odnosili na javne činjenice iz sudskog postupka za koje se može smatrati da su u određenoj mjeri od općeg interesa. Osim toga, glumac je bio dovoljno poznat da bi ga se moglo okarakterizirati kao javnu osobu, a činjenica da je uhićen u javnosti i da je aktivno tražio pozornost otkrivajući pojedinosti o svojem privatnom životu u brojnim intervjuima znači da je njegovo legitimno očekivanje djelotvorne zaštite njegova privatnog života bilo smanjeno. Nadalje, ništa nije ukazivalo na to da društvo podnositelj nije provelo test razmjernosti između svojih interesa u objavljivanju članaka i prava glumca na poštovanje njegova privatnog života. Što se tiče sadržaja, oblika i posljedica objave članaka, u člancima nisu otkrivene pojedinosti o privatnom životu glumca, već su se odnosili uglavnom na okolnosti njegova uhićenja i ishod kaznenog postupka.

Tănăsoaica protiv Rumunjske

19. lipnja 2012.

Podnositelj zahtjeva, novinar, prigovorio je svojoj osudi za uvredu zbog toga što je objavio članak

Informativni list – Zaštita ugleda

o onečišćenju okoliša od strane jednog trgovačkog društva.

U ovom je predmetu sud ponovio da tisak ima ključnu ulogu u demokratskom društvu i da, iako ne smije prijeći određene granice, koje se prije svega odnose na zaštitu ugleda i prava drugih, ipak ima pravo širiti, u skladu sa svojim dužnostima i odgovornostima, informacije i ideje o svim pitanjima od općeg interesa. Stoga je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, posebno jer se radilo o raspravi od općeg interesa, članak nije objavljen u lošoj vjeri i imao je dostatnu činjeničnu osnovu.

Smolorz protiv Poljske

16. listopada 2012.

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva, novinara jer je naštetio dobrom ugledu jednog od arhitekata spomenutih imenom i prezimenom u izrazito kritičkom članku koji je objavio na temu arhitekture komunističkog doba u gradu Katowice u Poljskoj.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Iako je miješanje u slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva bilo propisano zakonom i težilo je legitimnom cilju zaštite ugleda drugih, Sud je zauzeo stav da su poljski sudovi bili prekomjerno strogi i nisu dostatno razmotrili kontekst i prirodu spornog članka. Zahtijevanje od podnositelja zahtjeva da dokaže istinitost svojih tvrdnji predstavljalo je nametanje nerazumne, ako ne i nemoguće zadaće. Sud je ponovio da je tisku, koji ima dužnost komentirati pitanja od javnog interesa, dopušten određen stupanj pretjerivanja ili čak provokacije. Naposljetku, iako je kazna koja je bila izrečena podnositelju bila mala, važno je to što se od njega zahtijevalo da se javno ispriča za svoje komentare.

Mladina D.D. Ljubljana protiv Slovenije

17. travnja 2014.

Ovaj se predmet odnosio na prigovor podnositelja zahtjeva izdavača zbog toga što su mu nacionalni sudovi naložili da plati naknadu štete parlamentarnom zastupniku jer ga je uvrijedio u članku o parlamentarnoj raspravi o pravnom priznavanju istospolnih odnosa. Članak je objavljen u časopisu izdavača u lipnju 2005. Podnositelj je posebno prigovorio da nacionalni sudovi nisu bili voljni razotkriti štetne, homofobne stereotipe i nisu uzeli u obzir da je pretjerani satirički stil članka bio reakcija na kontroverzno ponašanje samog parlamentarnog zastupnika.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Istaknuo da su granice prihvatljive kritike šire kad je riječ o političaru, posebno kad je sam političar dao kontroverzne javne izjave, nego kad je riječ o privatnoj osobi. Nacionalni sudovi nisu dostatno razmotrili ni kontekst u kojem je napisan članak izdavača (intenzivna politička rasprava) ni stil kojim je pisan (koji se podudara s provokativnim komentarima i ponašanjem samog parlamentarnog zastupnika). Članak stoga nije predstavljao neopravdani napad *ad hominem* na parlamentarnog zastupnika, već odgovor na javne istupe samog parlamentarnog zastupnika i, posebno, na ponašanje koje bi se moglo smatrati ismijavanjem homoseksualnih osoba i promicanjem negativnih stereotipa. Prema tome, nacionalni sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa zaštite ugleda ili prava parlamentarnog zastupnika i prava izdavača na slobodu izražavanja.

Mustafa Erdogan i drugi protiv Turske

27. svibnja 2014.

Vidi odjeljak „Nastavnici i predavači na sveučilištima“.

Axel Springer AG protiv Njemačke (br. 2)

18. srpnja 2014.

Ovaj se predmet odnosio na objavu članka u dnevnom novinama *Bild* u kojem su ponovljene sumnje i dvojbe zamjenika predsjednika kluba zastupnika Slobodne demokratske strane (FDP) u parlamentu u pogledu uvjeta i okolnosti koji su prethodili imenovanju bivšeg kancelara Schrodera na mjesto predsjednika nadzornog odbora njemačko-ruskog konzorcija. Društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da je došlo do povrede njegova prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da *Bild* nije prešao granice novinarske slobode kad je objavio sporni odlomak i da njemački sudovi nisu utvrdili da je postojala izrazita društvena potreba da se zaštiti ugled bivšeg saveznog kancelara Gerharda Schrodera i da prednost nad pravom tiska na slobodu izražavanja. Sud je

Informativni list – Zaštita ugleda

posebno istaknuo da se predmet odnosio na pitanja od javnog interesa i da je bivši kancelar, budući da je obnašao jednu od najviših političkih dužnosti u Saveznoj Republici Njemačkoj, bio obvezan pokazati znatno veći stupanj tolerancije od privatne osobe.

Stankiewicz i drugi protiv Poljske

14. listopada 2014.

Podnositelji zahtjeva bili su dvoje novinara i izdavač nacionalnih dnevnih novinara u kojima je oboje novinara radilo. Predmet se odnosio na članak koji su objavili u tim novinama, u kojem su tvrdili da je viši dužnosnik u Ministarstvu zdravstva bio upleten u koruptivne radnje. Podnositelji su prigovorili da je odlukama poljskih sudova povrijeđeno njihovo pravo na slobodu izražavanja. Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, posebno utvrdivši da poljska pravosudna tijela nisu pažljivo provela test razmjernosti između prava na širenje informacija i zaštite ugleda ili prava drugih. Iako su razlozi kojima je Poljska nastojala opravdati miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja bili relevantni, nisu bili dostatni da bi pokazali da je to miješanje bilo nužno u demokratskom društvu.

Erla Hlynisdottir protiv Islanda (br. 2)

21. listopada 2014.

Predmet se odnosio na prigovor novinarku koja je osuđena za klevetu nakon što je 2007. objavila članak o visokoistaknutom kaznenom predmetu koji je uključivao direktora centra za rehabilitaciju i njegovu suprugu koje se sumnjalo za seksualno zlostavljanje.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je utvrdio da islandski sudovi svoju presudu nisu temeljili na relevantnim i dostatnim razlozima koji pokazuju da je podnositeljica postupala u lošoj vjeri ili bez dužne revnosti. Nadalje, nisu uspostavili ravnotežu između njezina prava kao novinarku na slobodu izražavanja i prava supruge direktora na ugled.

Haldimann i drugi protiv Švicarske

24. veljače 2015.

Ovaj se predmet odnosio na osudu četvero novinara jer su skrivenom kamerom snimili i emitirali intervju s privatnim posrednikom u osiguranju u okviru televizijskog dokumentarca kojim se nastojalo javno prokazati zavaravajuće savjete posrednika u osiguranju. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da su njihova osuda i izrečena novčana kazna predstavljale nerazmjerno miješanje u njihovo pravo na slobodu izražavanja.

U ovom je predmetu Sud prvi put pozvan ispitati zahtjev podnesen u vezi s upotrebom skrivenih kamera od strane novinara radi iznošenja javnih informacija o temi od općeg interesa, pri čemu snimana osoba nije bila snimana u nekom osobnom svojstvu, već kao predstavnik određene kategorije profesije. Sud je presudio da je u predmetu podnositelja došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, posebno s obzirom na to da miješanje u privatni život posrednika, koji je odbio priliku da iznese svoja stajališta o predmetnom intervjuu, nije bilo dovoljno ozbiljno da bi nadvladalo javni interes za informacije o nepravilnom radu u području posredovanja u osiguranju. Sud je nadalje ustvrdio i da su podnositelji zaslužili povjerenje u vezi s njihovom željom da se pridržavaju novinarske etike kako je definirana u švicarskom pravu, navodeći kao primjer njihovu ograničenu upotrebu skrivene kamere.

Hlynisdottir protiv Islanda (br. 3)

2. lipnja 2015.

Predmet se odnosio na postupak zbog klevete protiv podnositeljice zahtjeva, novinarku, nakon objave članka o kaznenom postupku koji je bio u tijeku protiv muškarca osumnjičenog za uvoz velike količine kokaina na Island. Nakon što je prvostupanjski sud prvotno odlučio u korist podnositeljice zahtjeva, Vrhovni sud preinačio je presudu. Ujedno je naložio njoj i izdavaču da oštećeniku plate naknadu štete.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Složio se da je obrazloženje islandskog Vrhovnog suda bilo relevantno za legitiman cilj zaštite prava i ugleda muškarca osumnjičenog za navedeno kazneno djelo koji je kasnije oslobođen optužbi za uvoz droge. Međutim, smatrao je da razlozi koje je naveo Vrhovni sud nisu bili dostatni da bi pokazali da je miješanje u prava podnositeljice bilo nužno u demokratskom društvu. Konkretno, bilo je jasno iz članka da je postupak bio u tijeku i da u relevantno vrijeme još nije bio dovršen.

Informativni list – Zaštita ugleda

Nadalje, u spornoj izjavi upotrijebljena je točna formulacija iz optužnice te nije bilo razloga da podnositeljica smatra da se ne može osloniti na optužnicu.

Morar protiv Rumunjske

7. srpnja 2015.

Predmet se odnosio na kaznenu osudu i građansku odgovornost novinara zaposlenog u satiričnom tjedniku za klevetu političkog savjetnika kandidata na izborima. Podnositelj je tvrdio da je time onemogućen u ostvarivanju svoje slobode izražavanja.

U ovom je predmetu Sud posebno ponovio da, iako je državama ugovornicama dopušteno, ili su čak obvezne, regulirati ostvarivanje slobode izražavanja kako bi osigurale odgovarajuću zakonsku zaštitu ugleda pojedinaca, to ne mogu činiti na način kojim bi se medije i tvorce javnog mišljenja moglo odvratiti od ispunjavanja njihove uloge iznošenja pitanja od općeg interesa javnosti, kao što su odnosi između javnih osoba i bivšeg represivnog režima u Rumunjskoj iz razdoblja prije 1989. Uzimajući u obzir prije svega važnost rasprave o pitanju od općeg interesa u kontekstu koje su sporni komentari izneseni te iznos naknade štete koji je podnositelju bilo naloženo platiti, Sud je presudio da miješanje u slobodu izražavanja podnositelja nije bilo opravdano relevantnim i dostatnim razlozima. Stoga je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije jer se miješanje nije moglo smatrati nužnim u demokratskom društvu u smislu članka 10.

De Carolis i France Télévisions protiv Francuske

21. siječnja 2016.

Ovaj se predmet odnosio na optužbu za klevetu koju je iznio saudijski princ Turki Al Faisal zbog dokumentarca emitiranog na televizijskom kanalu France 3 o prijavama koje su podnijele obitelji žrtava terorističkog napada od 11. rujna 2001. Prvi podnositelj i novinar koji je snimio dokumentarac proglašeni su krivima za javnu klevetu pojedinca, princa Turkija Al Faisala, koji se uključio u postupak kao „građanska stranka”. Utvrđena je građanska odgovornost televizijskog kanala France 3 za nastalu štetu. Podnositelji su prigovorili da je došlo do povrede njihova prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši, nakon detaljnog ispitivanja predmeta, da način na koji su se novinari bavili tom temom nije bio protivan standardima odgovornog novinarstva. Kad je riječ o sankcijama, novčana kazna izrečena prvom podnositelju zahtjeva i utvrđena građanska odgovornost kanala France 3 predstavljale su nerazmjerno miješanje u njihovo pravo na slobodu izražavanja koje nije bilo nužno u demokratskom društvu. U ovom je predmetu Sud posebno primijetio da su se činjenice o kojima se izvještavalo odnosile na temu od općeg interesa. Nadalje je istaknuo da je princ Turki Al Faisal bio na istaknutom položaju u Kraljevini Saudijskoj Arabiji i ponovio je da su granice dopustive kritike šire kad je riječ o državnim službenicima i dužnosnicima koji djeluju u javnom svojstvu za vrijeme obavljanja svojih službenih dužnosti nego kad je riječ o običnim privatnim osobama.

Bédat protiv Švicarske

29. ožujka 2016. (Veliko vijeće)

Ovaj se predmet odnosio na izricanje novčane kazne novinaru jer je objavljivanjem dokumenata narušio povjerljivost sudske istrage u kaznenom postupku pokrenutom protiv vozača kojem je određen istražni zatvor jer je automobilom udario skupinu pješaka i pritom usmrtio troje i ozlijedio još osam osoba, prije nego što je skočio s mosta.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je novčana kazna izrečena podnositelju zahtjeva bila opravdana. Posebno je smatrao da je objava članka koji je navodio čitatelje premda određenim zaključcima u vrijeme kad je istraga još bila u tijeku za sobom povlačila inherentni rizik od utjecanja na vođenje postupka, što je samo po sebi opravdavalo odluku domaćih vlasti da donesu odvrćuće mjere, kao što je zabrana otkrivanja povjerljivih informacija. Iako je prihvatio tvrdnju da je optuženik mogao pribjeći građanskopravnim sredstvima kako bi prigovorio zbog miješanja u njegov privatni život, Sud je ipak smatrao da činjenica da u domaćem pravu postoje pravna sredstva kojima je optuženik mogao pribjeći ne oslobađa državu od njezine pozitivne obveze da štiti privatni život svih osoba optuženih u kaznenom postupku. Naposljetku, Sud je presudio da kazna izrečena novinaru zbog povrede tajnosti, kojom se nastojalo zaštititi pravilno funkcioniranje

Informativni list – Zaštita ugleda

pravosudnog sustava i prava optuženika na pošteno suđenje i poštovanje njegova privatnog života, nije predstavljala nerazmjerno miješanje u ostvarivanje njegova prava na slobodu izražavanja.

Nadtoka protiv Rusije

31. svibnja 2016.

Ovaj se predmet odnosio na kaznenu osudu, zbog uvrede, novinara i glavnog urednika (podnositelja zahtjeva) novina u kojima je objavljen uvredljivi članak, koji je sadržavao izraz „neki lopovski čovjek iz Altaja koji je zauzeo ugodno visok položaj” koji se odnosio na gradonačelnika Novočerkaska u relevantno vrijeme.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Utvrdio je posebno da se uvredljivim člankom nastojalo prigovoriti korupciji gradonačelnika Novočerkaska. Tema te vrste pitanje je od javnog interesa i rasprava o njoj doprinijela je političkoj raspravi. Kad je riječ o postupku, Sud je nadalje istaknuo da domaći sudovi nisu ni u kojoj fazi odvagnuli pravo na poštovanje ugleda gradonačelnika Novočerkaska, koji je bio meta članka, i pravo na slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva, glavnog urednika. Prema mišljenju Suda, to je bio problematičan propust. Sud je istaknuo da su vlasti imale samo posebno ograničen manevarski prostor i zaključio je da miješanje kojem je podnositelj prigovorio nije bilo nužno u demokratskom društvu za zaštitu ugleda i prava drugih.

Dorota Kania protiv Poljske

19. srpnja 2016.

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositeljice zahtjeva za klevetu nakon što je objavila članak u nacionalnom tjedniku u kojem je tvrdila da je komunistička tajna policija stvorila poljsku mafiju i štitila ju tijekom 1980-ih. U članku je tvrdila i da su državni službenici, koji su postali članovi policijskih službi u demokratskom režimu nakon 1989., nastavili štititi svoje bivše kolege koji su još uvijek uključeni u uspješan svijet organiziranog kriminala.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da osuda podnositeljice zahtjeva i izrečena kazna nisu bile nerazmjerne legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštititi ugleda ili prava drugih. Poljske vlasti stoga su mogle razumno utvrditi da je miješanje u ostvarivanje njezina prava na slobodu izražavanja bilo nužno u demokratskom društvu radi zaštite ugleda i prava drugih. *Vidi također:* **Dorota Kania protiv Poljske (br. 2)**, presuda od 4. listopada 2016.

Kapsis i Danikas protiv Grčke

19. siječnja 2017.

Ovaj se predmet odnosio na dosuđivanje naknade štete u iznosu od 30.000,00 EUR protiv direktora dnevnih novina (prvi podnositelj zahtjeva) i novinara (drugi podnositelj zahtjeva), zajedno s vlasnikom novina, za novinski članak u kojem je glumica imenovana u savjetodavni odbor za subvencije koje dodjeljuje nadležno tijelo za kazališta opisana kao „potpuno nepoznata”.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Utvrdio je posebno da grčke vlasti nisu navele relevantne i dostatne razloge kojima bi opravdale dosuđivanje naknade štete protiv novinara, zauzimajući stav da sankcija nije bila razmjerna legitimnom cilju kojemu se težilo (zaštita ugleda ili prava drugih) i da presuda nije ispunjavala izrazitu društvenu potrebu. U tom je pogledu Sud istaknuo, *inter alia*, da domaći sudovi uvredljive komentare nisu stavili u opći kontekst predmeta kako bi ocijenili namjeru dvoje novinara, koji su zapravo bili prilično naklonjeni imenovanju dotične glumice; ona je imenovana na položaj koji je u biti politički i trebala je očekivati da će njezino imenovanje biti podvrgnuto pomnom ispitivanju od strane tiska, pa čak i oštroj kritici; podnositeljima je naloženo platiti naknadu štete, a da se nije analizirala njihova financijska situacija, te bi takve sankcije neizbježno obeshrabrile novinare u nastojanjima da doprinesu javnoj raspravi o pitanjima od interesa za širu zajednicu.

Ólafsson protiv Islanda

16. ožujka 2017.

Podnositelj zahtjeva bio je urednik internetske medijske stranice *Pressan*. Objavljivao je članke u kojima je insinuirao da je politički kandidat seksualno zlostavljao djecu. Vrhovni sud Republike Island proglasio je podnositelja odgovornim za klevetu. Podnositelj je prigovorio Sudu da je tim utvrđivanjem odgovornosti povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Informativni list – Zaštita ugleda

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da Vrhovni sud Republike Island nije uspostavio razumnu ravnotežu između mjera kojima se ograničava sloboda izražavanja podnositelja zahtjeva i legitimnog cilja zaštite ugleda drugih. Konkretno, Sud je smatrao da utvrđivanje odgovornosti za klevetu nije bilo nužno u demokratskom društvu, s obzirom na okolnosti predmeta. Osoba na koju se navodi odnose kandidirala se za političku funkciju i trebala je očekivati pomnu pozornost javnosti. Nadalje, članci o njemu objavljeni su u dobroj vjeri, u skladu s uobičajenim novinarskim standardima, te su doprinijeli raspravi od javnog interesa. Osim toga, iako su ti navodi bili klevetnički, nije ih iznosio sam podnositelj, već druge osobe. Naposljetku, politički kandidat odlučio je da neće tužiti osobe koje su iznosile te tvrdnje te je stoga možda spriječio podnositelja zahtjeva da dokaže da je postupao u dobroj vjeri i da se uvjerio u istinitost navoda.

Milisavljević protiv Srbije

4. travnja 2017.

Predmet se odnosio na prigovor novinarkе zbog njezine osude za uvredu nakon što je napisala članak o Nataši Kandić, poznatoj aktivistici za ljudska prava. Srpski sudovi zaključili su da je podnositeljica zahtjeva, zbog toga što jednu konkretnu rečenicu („Kandićeva [je] nazivana vješticom i prostitutkom“) nije stavila u navodnike, prešutno podržala tu tvrdnju kao da je njezina.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je reakcija srpskih vlasti na članak podnositeljice bila nerazmjerna. Sud je posebno smatrao da je čak i bez navodnika bilo očito da ta rečenica, koju je napisao drugi novinar i koja je prethodno objavljena u drugom časopisu, nije predstavljala osobno mišljenje podnositeljice o gđi Kandić, već da je ona samo prenosila način na koji drugi doživljavaju gđu Kandić. Nadalje, domaći sudovi, time što su svoje obrazloženje ograničili na izostanak navodnika, u potpunosti su propustili provesti test razmjernosti između prava gđe Kandić na ugled i prava podnositeljice na slobodu izražavanja i njezine dužnosti da, kao novinarka, širi informacije od općeg interesa.

Novaya Gazeta i Milashina protiv Rusije

3. listopada 2017.

Ovaj se predmet odnosio na postupak zbog klevete protiv izdavačkog društva i novinarkе nakon objave dvaju članaka o potonuću podmornice ruske mornarice s nuklearnim krstarećim projektilima „Kursk“ u Barentsovu moru u kolovozu 2000. i istrazi o tom incidentu. Konkretno, u tim su člancima izvijestili o izjavama srodnika jedne od žrtava i njegova odvjetnika da su službenici koji su vodili istragu, koja je na kraju prekinuta, bili krivi za zloupotrebu položaja i ovlasti.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je smatrao da su izdavač i novinarka proglašeni odgovornima zbog izvještavanja o mišljenjima trećih strana. Iako bi za kažnjavanje novinara koji je pomogao u širenju izjava neke druge osobe bilo potrebno navesti posebno snažne razloge, nacionalni sudovi nisu naveli nikakve takve razloge. Smatrali su potpuno irelevantnim pitanje je li novinarka iznijela vlastita stajališta ili stajališta treće strane. Općenito, čini se da se obrazloženje nacionalnih sudova u tom predmetu temeljilo na pretpostavci da zaštita ugleda podnositelja tužbe prevladava nad slobodom izražavanja u svim okolnostima.

Eker protiv Turske

24. listopada 2017.

Predmet se odnosio na zahtjev da podnositelj, izdavač novina, objavi odgovor s ispravkom članka koji je napisao i objavio u svojim novinama, a u kojem je kritizirao lokalno udruženje novinara i tvrdio da je njegovo postupanje u suprotnosti s njegovim glavnim ciljevima i da više ne ispunjava svoju svrhu. Odgovor je napisalo lokalno udruženje novinara kao reakciju na te kritike. Podnositelj je posebno prigovorio tomu što je primoran objaviti tekst kojim se ispravlja njegov članak; prema njegovu mišljenju, to je naštetilo njegovu ugledu i dostojanstvu i predstavljalo je miješanje u njegovu slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je tvrdio da su domaći sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositelja na slobodu izražavanja i prava lokalnog udruženja novinara na zaštitu ugleda. Sud je smatrao da

Informativni list – Zaštita ugleda

odgovor nije prelazio granice dopustive kritike i da je nalog za objavu [ispravka] bio razmjernan cilju kojemu se težilo, odnosno zaštititi ugleda i prava drugih. Nadalje, od podnositelja se nije tražilo da izmijeni sadržaj svojeg članka i ništa ga nije sprječavalo u tome da ponovno objavi svoju verziju činjenica.

Frisk i Jensen protiv Danske

5. prosinca 2017.

Ovaj se predmet odnosio na dva danska novinara koja su radila za nacionalnu televizijsku postaju i njihovu osudu za klevetu nakon emitiranja programa u kojem se kritiziralo liječenje raka u Sveučilišnoj bolnici u Kopenhagenu. Danski sudovi zaključili su da su podnositelji svojim programom kod gledatelja neosporno ostavili dojam da je u bolnici došlo do nesavjesnog liječenja. Posebno su utvrdili da se programom optužilo bolničkog savjetnika za rak da se radije služi kemoterapijom u kojoj se upotrebljavao samo testni proizvod kako bi povećao svoj profesionalni prestiž i osobne financije te da je to uzrokovalo smrt ili skraćeni životni vijek nekih pacijenata.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je osuda podnositelja zbog klevete bila opravdana. Sud se složio s odlukama danskih sudova, smatrajući da su uspostavili pravičnu ravnotežu između prava novinara na slobodu izražavanja i prava bolnice i savjetnika na zaštitu njihova ugleda. Konkretno, Sud nije vidio razlog dovoditi u pitanje zaključak domaćih sudova da je program bio činjenično netočan. Također se složio da su te netočne optužbe, koje su plasirane na nacionalnoj televiziji u udarnom terminu, imale znatne negativne posljedice, prije svega javno nepovjerenje u kemoterapiju koja se upotrebljavala u toj bolnici.

Sallusti protiv Italije

7. ožujka 2019.

Podnositelj zahtjeva, novinar, proglašen je krivim za klevetu te je kažnjen novčanom kaznom i kaznom zatvora, dio koje je izdržao u kućnom pritvoru. Nacionalni sudovi utvrdili su da se u člancima objavljenima pod njegovom kontrolom lažno izvještavalo da su roditelji i sudac koji odlučuje o skrbništvu prisilili 13-godišnju djevojčicu na pobačaj, unatoč pojašnjenjima u tisku objavljenima dan ranije da je djevojčica željela pobaciti.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je kazna izrečena nakon podnositeljeve osude za klevetu bila očigledno nerazmjerna. Prihvatio je da je miješanje u podnositeljevu slobodu izražavanja trebalo zaštititi ugled i prava 13-godišnje djevojčice i njezinih roditelja, kao i suca koji odlučuje o skrbništvu, te se složio s utvrđenjima nacionalnih sudova da su u člancima pod podnositeljevom kontrolom iznesene lažne informacije, unatoč pojašnjenjima objavljenima dan ranije. On je stoga teško naštetio časti i pravima uključenih osoba na privatnost. Međutim, sud je utvrdio da nije bilo opravdanja za izricanje kazne zatvora i da je takva sankcija nadišla ono što bi se smatralo „nužnim“ ograničenjem prava podnositelja na slobodu izražavanja.

Freitas Rangel protiv Portugala

11. siječnja 2022.

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva, vrlo poznatog novinara, za njegove izjave o profesionalnim udruženjima sudaca i državnih odvjetnika na saslušanju pred parlamentarnim odborom. Konkretno, povezao je pravosuđe i tužiteljstvo s, među ostalim, miješanjem u politiku i raširenim kršenjima povjerljivosti. Osuđeni je morao platiti ukupno 56.000,00 EUR kazne i naknade štete.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da domaći sudovi nisu dali odgovarajuće obrazloženje za njihovo miješanje u prava podnositelja na slobodu govora te da miješanje nije bilo nužno i demokratskom društvu. Sud je posebno ponovio da zaštita ugleda pravnog subjekta nema istu težinu kao zaštita ugleda ili prava pojedinaca. U ovom je predmetu primijetio da se obrazloženje žalbenog suda temeljilo isključivo na pravima profesionalnih udruženja, umjesto da se proveo test razmjernosti između njihovih prava i prava podnositelja zahtjeva. Sud je ujedno utvrdio da su kazna i naknada štete bile potpuno nerazmjerne i da su morale imati obeshrabrujući učinak na političku raspravu.

Informativni list – Zaštita ugleda

OOO Memo protiv Rusije15. ožujka 2022.²

Ovaj se predmet odnosio na tužbu za klevetu koju je podnijela Uprava regije Volgograd protiv internetskog medija u vlasništvu trgovačkog društva podnositelja zahtjeva, nakon objave članka u kontekstu obustave prijenosa 5.294.000,00 RUB (ruskih rublja) subvencija iz regije Volgograd u grad Volgograd. Društvo podnositelj zahtjeva prigovorilo je da je došlo do miješanja u njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da postupak zbog klevete i posljedično miješanje nisu imali „legitiman cilj” u skladu s Konvencijom. Posebno je istaknuo da, iako je zaštita ugleda pravo na temelju članka 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije, napad na reputaciju morao je biti dovoljno ozbiljan da opravda zaštitu na temelju te odredbe. Nadalje, kad je riječ o javnim tijelima, Sud je istaknuo da je utvrdio da mjera kojom se zabranjuju izvještaji kojima se kritiziraju postupci ili propusti izabranog tijela može biti opravdana samo u iznimnim okolnostima. Dodao je da se državna izvršna tijela bitno razlikuju od trgovačkih društava u državnom vlasništvu ili drugih pravnih subjekata jer se potonji moraju natjecati na tržištu. Ugled im je stoga bio bitan da bi privukli i zadržali kupce. S druge strane, izvršna tijela financiraju porezni obveznici. Sud je ujedno ponovio da se dopuštanjem državnim izvršnim tijelima da pokrenu postupke zbog klevete protiv medija medijima nameće nerazmjern teret. U ovom je predmetu Sud smatrao da nije postojao interes za zaštitu komercijalnog uspjeha Uprave regije Volgograd koji bi potencijalno opravdao tužbu, niti su navodi o kojima je riječ naštetili zaposlenicima te organizacije.

Vidi također, među ostalim:

Kieser i Tralau-Kleinert protiv Njemačke

2. prosinca 2014. (odluka o dopuštenosti)

Koutsoliontos i Pantazis protiv Grčke

22. rujna 2015.

Ziembinski protiv Poljske (br. 2)

5. srpnja 2016.

Medipress-Sociedade Jornalística, Lda protiv Portugala

30. kolovoza 2016.

Verlagsgruppe News GmbH protiv Austrije

24. listopada 2016.

Kunitsyna protiv Rusije

13. prosinca 2016.

Verlagsgruppe Droemer Knauer GmbH & Co. KG protiv Njemačke

19. listopada 2017.

Antunes Emidio protiv Portugala i Soares Gomes da Cruz protiv Portugala

24. rujna 2019. (presuda odbora)

Dareskizb Ltd protiv Armenije

18. svibnja 2021. (presuda odbora)

Gheorghe-Florin Popescu protiv Rumunjske

12. siječnja 2021.

Milosavljević protiv Srbije

25. svibnja 2021.

Milosavljević (br. 2) protiv Srbije

21. rujna 2021.

². Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. (konačne presude) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#).

Informativni list – Zaštita ugleda

Novaya Gazeta protiv Rusije

28. rujna 2021. (presuda odbora)

Biancardi protiv Italije

25. studenoga 2021.

Pal protiv Ujedinjenog Kraljevstva

30. studenoga 2021.

Novaya Gazeta i drugi protiv Rusije

14. prosinca 2021. (presuda odbora)

Pretorian protiv Rumunjske24. svibnja 2022.³

Odvjetnici

Alfantakis protiv Grčke

11. veljače 2010.

Podnositelj zahtjeva bio je odvjetnik popularnoga grčkog pjevača u predmetu koji je dobio znatnu medijsku pozornost, a u kojem se pjevača suprotstavljalo njegovoj supruzi u vezi s optužbama za prijevaru i krivotvorenje dokumenata. Prigovorio je zbog parnične presude protiv njega kojom mu je naloženo platiti naknadu jer je povrijedio prava osobnosti javnog tužitelja Žalbenog suda u Ateni nakon što je iznio svoje mišljenje o kaznenom postupku o kojemu je bila riječ uživo za vrijeme emitiranja glavnog informativnog programa na grčkoj televiziji.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da, iako nije sporno da je miješanje od strane grčkih vlasti u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja bilo propisano zakonom i da je težilo legitimnom cilju zaštite ugleda drugih, parnična presuda kojom mu je naloženo platiti naknadu štete javnom tužitelju nije ispunjavala izrazitu društvenu potrebu. U tom je pogledu posebno primijetio da su domaći sudovi zanemarili opsežno medijsko izvještavanje o predmetu, u kontekstu kojeg je pojavljivanje podnositelja zahtjeva u televizijskom informativnom programu više ukazivalo na namjeru da brani tvrdnje svojeg klijenta u javnosti nego na želju da dovede u pitanje karakter javnog tužitelja. Nadalje, nisu uzeli u obzir činjenicu da su komentari emitirani uživo i da ih stoga nije mogao preformulirati.

Reznik protiv Rusije

4. travnja 2013.

Ovaj se predmet odnosio na postupak zbog klevete protiv predsjednika Odvjetničke komore Grada Moskve zbog njegovih kritičkih izjava u televizijskoj emisiji uživo o ponašanju muških zatvorskih čuvara koji su pretražili odvjetnicu koja je zastupala istaknutog poduzetnika. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je njegovo pravo na slobodu izražavanja bilo nerazmjerno ograničeno.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da podnositelj nije prešao granice prihvatljive kritike, da je njegova izjava imala dostatnu činjeničnu osnovu i da najvišeg suda u Moskvi, koji ga je proglasio krivim za klevetu, nije temeljio svoju odluku na prihvatljivoj ocjeni relevantnih činjenica. Konkretno, Gradski sud nije proveo test razmjernosti između potrebe za zaštitom ugleda tužitelja i javnog interesa. Nadalje, iako je podnositelj trebao platiti samo zanemariv iznos naknade štete, pokretanje postupka zbog klevete protiv njega moglo je imati odvraćajući učinak kad je riječ o njegovoj slobodi izražavanja.

Fuchs protiv Njemačke

27. siječnja 2015. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na prigovor odvjetnika zbog kaznenih i stegovnih sankcija koje su mu izrečene zbog, među ostalim, klevetničkih izjava protiv vještaka tužiteljstva koje je odvjetnik iznio dok je zastupao svojeg klijenta.

Sud je podnositeljev prigovor na temelju članka 10. (sloboda izražavanja) Konvencije proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. Posebno je istaknuo da su sankcije izrečene

³ Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).

Informativni list – Zaštita ugleda

podnositelju zahtjeva predstavljale miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Istovremeno, primijetio je da su sankcije bile propisane zakonom, na temelju njemačkog Kaznenog zakona i Zakona o odvetništvu, te da su težile legitimnom cilju, konkretno, zaštiti ugleda i prava prisegnutog vještaka. Nadalje, Sud je zaključio da su sankcije bile nužne u demokratskom društvu u smislu članka 10. Konvencije.

Morice protiv Francuske

23. travnja 2015. (Veliko vijeće)

Ovaj se predmet odnosio na osudu odvjetnika, zbog njegovih komentara o kojima su izvjestili mediji, za sudjelovanje u kleveti istražnih sudaca koji su izuzeti iz sudske istrage o smrti suca Bernarda Borrela. Podnositelj je posebno tvrdio da je predmetnom osudom za sudjelovanje u kleveti povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja na temelju članka 10. Konvencije.

U ovom predmetu nije bilo sporno da je osuda podnositelja predstavljala miješanje u ostvarivanje njegova prava na slobodu izražavanja, kako je propisano zakonom, s ciljem zaštite ugleda ili prava drugih. Sud je, međutim, presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da se presuda protiv podnositelja za suučesništvo u kleveti mogla smatrati nerazmjernim miješanjem u njegovo pravo na slobodu izražavanja i stoga nije bila nužna u demokratskom društvu u smislu članka 10.

Peruzzi protiv Italije

30. lipnja 2015.

Ovaj se predmet odnosio na kaznenu osudu podnositelja zahtjeva, odvjetnika, zbog klevete istražnog suca (sudac X) u kontekstu postupka radi podjele imovine u kojem je zastupao dva klijenta. Podnositelj je poslao okružnicu sucu X i drugim sudcima Okružnog suda u Lucci u kojoj je bio sadržan tekst prethodnog dopisa koji je napisao Vrhovnom sudbenom vijeću i u kojem je prigovorio zbog ponašanja suca X.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Konkretno je utvrdio da je jednom od dviju kritika koje je podnositelj iznio protiv suca X implicirao da je taj sudac zanemario svoje etičke sudačke obveze ili da je čak počinio kazneno djelo. Međutim, podnositelj nije nastojao utvrditi istinitost svojih navoda o nezakonitom ponašanju. Sud je smatrao da se njegova osuda mogla razumno smatrati nužnom u demokratskom društvu kako bi se zaštitio ugled drugih te autoritet i nepristranost pravosuđa.

Bono protiv Francuske

15. prosinca 2015.

Ovaj se predmet odnosio na stegovnu sankciju izrečenu podnositelju zahtjeva, odvjetniku koji je zastupao osumnjičenog terorista, zbog primjedbi iznesenih u njegovim podnescima Žalbenom sudu. Tvrdio je da su francuski istražni suci bili supočinitelji mučenja njegova klijenta od strane sirijskih tajnih službi te je stoga tražio izuzimanje izjava dobivenih mučenjem. Podnositelj je prigovorio stegovnoj sankciji koja mu je izrečena.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je utvrdio da su primjedbe o kojima je riječ, budući da su bile tako oštre, očito pokazivale određeni prijezir prema istražnim sucima. Međutim, one se nisu odnosile na suce osobno, već su se ticale načina na koji su provodili istragu. Pisani podnesci, koji su imali činjeničnu osnovu, izravno su pridonijeli obrani podnositeljeva klijenta i nisu napustili prostor sudnice. Budući da je podnositelj već bio pozvan na umjerenost, na ročištu održanom pred Žalbenim sudom u Parizu, Sud je utvrdio da stegovna sankcija nije bila razmjerna. U ovom je predmetu Sud ujedno podsjetio da, iako je zadaća pravosudnih i stegovnih tijela vlasti da radi pravilnog funkcioniranja pravosudnog sustava kazne određeno ponašanje odvjetnika, ta tijela vlasti moraju osigurati da takva vrsta kontrole nema obeshrabrujući učinak koji odvjetnike može omesti u obrani interesa njihovih klijenata.

Rodriguez Ravelo protiv Španjolske

12. siječnja 2016.

Ovaj se predmet odnosio na izraze koje je odvjetnik upotrebljavao u pisanom zahtjevu u kojem je iznosio vrijednosne prosudbe o sutkinji i pripisivao joj nezakonito postupanje. Podnositelj je prigovorio svojoj osudi i kazni tvrdeći da se radilo o nerazmjernom miješanju u ostvarivanje njegova prava da se slobodno izrazi u kontekstu svojih profesionalnih dužnosti.

Informativni list – Zaštita ugleda

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Doduše, osuda i kazna podnositelja zahtjeva propisane su zakonom, a miješanjem u ostvarivanje njegova prava na slobodu izražavanja nastojalo se postići legitiman cilj zaštite ugleda i prava okružne sutkinje te zaštita autoriteta i nepristranosti pravosuđa. Međutim, Sud je utvrdio da je kaznena osuda podnositelja zahtjeva mogla imati obeshrabrujući učinak na odvjetnike pozvane braniti svoje klijente. Španjolski kazneni sudovi stoga nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između potrebe da zaštite autoritet pravosuđa i potrebe da zaštite slobodu izražavanja. Stoga kazna izrečena odvjetniku nije bila razmjerna legitimnom cilju kojemu se težilo i nije bila nužna u demokratskom društvu.

Ottan protiv Francuske

19. travnja 2018.

Ovaj je predmet proizašao iz oslobođenja žandara u 2009. koji je ubio mladića pripadnika zajednice nefrancuskog podrijetla, koji je živio u naselju radničke klase, za vrijeme automobilske potjere 2003. Nekoliko minuta nakon presude, kao odgovor na pitanje novinara, podnositelj zahtjeva, odvjetnik koji je zastupao oca žrtve, rekao je da oslobođenje nije bilo iznenađujuće s obzirom na etnički sastav porote koju su činili isključivo „bijelci“. Žalbeni sud izrekao mu je stegovnu kaznu, konkretno, opomenu, utvrdivši da odvjetnik nije postupio u skladu sa svojim profesionalnih etičkim obvezama osjetljivosti i umjerenosti. Odvjetnik je pak prigovorio da je kazna predstavljala neopravdano kršenje njegova prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je istaknuo da je kazna predstavljala miješanje u podnositeljevo ostvarivanje prava na slobodu izražavanja koje je bilo propisano zakonom i težilo je ciljevima zaštite ugleda ili prava drugih i zaštite autoriteta i nepristranosti pravosuđa. Utvrdio je i da su sporne primjedbe iznesene u okviru rasprave o funkcioniranju kaznenopravnog sustava, u kontekstu medijskog izvještavanja o tom predmetu. Ako se promatraju u tom kontekstu, one ne predstavljaju uvredljivu ili raso motiviranu optužbu, već se odnose na nepristranost i reprezentativnu prirodu porote suda za teška kaznena djela; drugim riječima, odvjetnik je dao opću izjavu o organizaciji kaznenih sudova. Iako su te primjedbe mogle biti uvredljive, ipak se radilo o vrijednosnoj prosudbi s dostatnom činjeničnom osnovom koja je bila dio obrane odvjetnikova klijenta. Naposljetku, Sud je smatrao da je kazna, koja je bila najblaža moguća, ipak bila nerazmjerna i nije bila nužna u demokratskom društvu.

Pais Pires de Lima protiv Portugala

12. veljače 2019.

Podnositelj zahtjeva, odvjetnik, tvrdio je da je došlo do povrede njegova prava na slobodu izražavanja nakon parnične presude kojom mu je naloženo platiti naknadu štete sucu čiju je osobnu i profesionalnu čast i ugled napao.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja nije bilo nužno u demokratskom društvu. Posebno je istaknuo da, iako su razlozi koje su nacionalni sudovi naveli za utvrđivanje građanske odgovornosti bili relevantni i dostatni, s obzirom na to da podnositelj zahtjeva nije mogao potkrijepiti svoje činjenične izjave dokazima, iznos dosuđene naknade bio je nerazmjeran legitimnom cilju kojemu se težilo, odnosno zaštititi prava drugih.

L.P. i Carvalho protiv Portugala

8. listopada 2019. (presuda odbora)

Predmet se odnosio na utvrđenje odgovornosti dvojice odvjetnika za klevetu (prvi podnositelj zahtjeva) i za napad na čast pojedinca (drugi podnositelj zahtjeva) u odnosu na dvoje sudaca, zbog dokumenata koje su odvjetnici sastavili u svojstvu punomoćnika. Podnositelji su prigovorili da je došlo do povrede njihova prava na slobodu izražavanja u svojstvu odvjetnika.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije u pogledu dvojice podnositelja zahtjeva. Posebno je utvrdio da su obojica podnositelja postupala u okviru svojih profesionalnih dužnosti kao odvjetnika. Nadalje je smatrao da su kazne mogle imati obeshrabrujući učinak na cjelokupnu odvjetničku profesiju, posebno u pogledu odvjetničke obrane interesa njihovih klijenata. Posljedično, razlozi kojima su domaći sudovi opravdali utvrđivanje odgovornosti podnositelja nisu bili ni relevantni ni dostatni i nisu ispunjavali izrazitu

Informativni list – Zaštita ugleda

društvenu potrebu. Miješanje stoga nije bilo razmjerno niti je bilo nužno u demokratskom društvu.

Javni bilježnici

Ana Ionita protiv Rumunjske

21. ožujka 2017.

Podnositeljica zahtjeva je javna bilježnica, a stručno tijelo koje joj je nadređeno izreklo joj je razne stegovne sankcije jer je, *inter alia*, na televiziji kritizirala Nacionalni savez rumunjskih javnih bilježnika i Javnobilježničku komoru u Bacăuu, čiji je član bila. Prigovorila je da je došlo do povrede njezina prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Utvrdio je da su rumunjski sudovi proveli test razmjernosti između suprotstavljenih interesa, s obzirom na domaće pravo, i zaključili su da je podnositeljica prešla dopustive granice prava na kritiziranje te je utvrdio da domaće vlasti nisu prekoračile granice svoje slobode procjene time što su ju sankcionirale.

Oporbeni aktivisti

Savenko (Limonov) protiv Rusije

26. studenoga 2019. (presuda odbora)

Ovaj se predmet odnosio na postupak zbog klevete protiv podnositelja zahtjeva koji je pokrenuo bivši gradonačelnik Moskve, nakon što je podnositelj sudjelovao u raspravi uživo na radiju Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), koja se bavila sudskom odlukom kojom je potvrđeno odbijanje moskovskih vlasti da izdaju dopuštenje za održavanje skupa pod nazivom Marš disidenata. Podnositelj zahtjeva, jedan od vođa široke koalicije oporbenih skupina uključenih u organiziranje takvih skupova, iznio je mišljenje da gradonačelnik Moskve kontrolira moskovske sudove.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši konkretno da su ruski sudovi donijeli odluku protiv podnositelja zahtjeva, a da nisu uzeli u obzir činjenicu da je on svoje komentare iznio za vrijeme rasprave o pitanju od javnog interesa i da političari moraju prihvatiti visoku razinu kritike. Štoviše, domaći sudovi presudili su da gradonačelnik zaslužuje višu razinu zaštite od običnih građana. Sud je ujedno utvrdio da je iznos dosuđene naknade zbog klevete od 500.000,00 RUB (približno 14.000,00 EUR) bio pretjeran.

Političari

Keller protiv Mađarske

4. travnja 2006. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva, parlamentarnog zastupnika, jer je optužio ministra da je zanemario svoje dužnosti zbog odanosti prema svojem ocu. Na sjednici parlamenta, za vrijeme postavljanja pitanja premijeru, podnositelj je ustvrdio da razlog zašto se pitanje od važnosti za državnu sigurnost, konkretno prakse ekstremno desnih skupina, nije istraživalo možda bio taj što je otac nadležnog ministra član ekstremno desnog pokreta povezanog s nacistima.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan, utvrdivši da su mađarske vlasti mogle miješanje u ostvarivanje podnositeljeva prava na slobodu izražavanja razumno smatrati nužnim u demokratskom društvu radi zaštite ugleda i prava drugih. Posebno je podsjetio da se zaštita ugleda drugih predviđena člankom 10. stavkom 2. Konvencije odnosi i na političare, *a fortiori* na situaciju u kojoj jedan političar kritizira drugoga, posebno ako se ta kritika iznese u privilegiranom prostoru parlamenta. Međutim, podnositelj se nije ograničio na napad na svojeg protivnika u parlamentu. Identitet podnositeljeve mete postao je jasan tek kasnije kad je dao dodatno objašnjenje u televizijskom prijenosu. Takve javne insinuacije više ne uživaju zaštitu kao kada su iznesene u okviru parlamentarne rasprave. Nadalje, protiv podnositelja podnesena je tužba pred građanskim sudovima (a ne kaznenim sudovima) te mu je naloženo dogovoriti objavu ispravka u tisku i platiti naknadu štete u iznosu manjem od dvostrukog iznosa njegove bruto mjesečne plaće u to vrijeme. S obzirom na okolnosti predmeta, Sud te sankcije nije smatrao

Informativni list – Zaštita ugleda

pretjeranima.

Tête protiv Francuske

26. ožujka 2020.

Podnositelj zahtjeva, odvjetnik i općinski vijećnik u Lyonu, prigovorio je svojoj osudi za zlonamjerno iznošenje neistina zbog otvorenog pisma koje je napisao predsjedniku francuske Agencije za financijska tržišta (AMF), u kojem je optužio grupu Olympique Lyonnais Groupe („Grupa OL“) i njezina izvršnog direktora za davanje lažnih i obmanjujućih informacija tijekom lansiranja dionica društva na tržište kapitala. Cilj lansiranja dionica na tržište kapitala bio je omogućiti izgradnju novog nogometnog stadiona poznatog kao „Zemlja OL-a“ (*OL Land*) u predgrađu Lyona.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja nije bio razmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo (odnosno zaštititi ugleda ili prava drugih, ovdje ugleda ili prava izvršnog direktora i Grupe OL) i da razlozi koje su francuski sudovi naveli za svoje odluke nisu bili dostatni da bi opravdali to miješanje. Sud je konkretno istaknuo da domaći sudovi nisu propisno ispitali nužnost miješanja u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja. Primijetio je i da AMF nije poduzeo nikakve radnje kao odgovor na pismo o kojemu je riječ i da protiv izvršnog direktora i grupe OL nije pokrenut nikakav postupak. Nadalje, podnositelj zahtjeva pisao je o pitanju od općeg interesa te u kontekstu političkih i predizbornih aktivnosti. Sud je naposljetku primijetio da su izrečene sankcije bile kaznene prirode.

Mesić protiv Hrvatske

4 5. svibnja 2022.⁴

Ovaj se predmet odnosio na parnični postupak zbog klevete u kojem su podnositelju zahtjeva, bivšem predsjedniku Republike Hrvatske, hrvatski sudovi naložili platiti iznos jednak približno 6.660,00 EUR specijaliziranom odvjetniku hrvatskog podrijetla koji se bavi odvjetništvom u Francuskoj jer je naškodio njegovu ugledu.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja bilo nužno u demokratskom društvu. Konkretno, smatrao je da izjava podnositelja zahtjeva ne samo da je bila štetna za ugled odvjetnika već je mogla imati i „obeshrabrujući“, odvraćajući učinak na njegovo izvršavanje profesionalnih dužnosti. Stoga je dosuđivanje naknade štete bila prikladna sankcija za neutraliziranje tog učinka i razmjerna cilju zaštite ugleda dotičnog odvjetnika. Sud je, međutim, presudio da je došlo do **povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije u tom predmetu, utvrdivši da je trajanje parničnog postupka bilo prekomjerno.

Patricio Monteiro Telo de Abreu protiv Portugala

7. lipnja 2022.⁵

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva, lokalnog političara, i nalog da plati novčanu kaznu i naknadu štete zbog teške klevete općinske vijećnice jer je na blogu koji je vodio objavio tri crteža koja je nacrtao jedan umjetnik. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je došlo do povrede njegova prava na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da, bez obzira na slobodu procjene danu nacionalnim vlastima u ovom predmetu, osudom podnositelja nije uspostavljena pravična ravnoteža između zaštite njegova prava na slobodu izražavanja i prava predmetne općinske vijećnice na zaštitu njezina ugleda. Konkretno, istaknuo je da portugalski sudovi nisu u dovoljnoj mjeri uzeli u obzir kontekst u kojem je podnositelj zahtjeva objavio crteže na svojem blogu i da nisu proveli temeljit test razmjernosti između prava koji su po srijedi. Nadalje, nisu uzeli u obzir obilježja političke satire koja proizlaze iz sudske

⁴ Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).

⁵ Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).

Informativni list – Zaštita ugleda

prakse Suda niti su na bilo koji način uputili na sudsku praksu Suda o slobodi izražavanja. U ovom je predmetu Sud smatrao da se razlozi kojima su domaći sudovi opravdali osudu podnositelja zahtjeva nisu mogli smatrati relevantnima i dostatnima. Prema njegovu mišljenju, izricanje kaznenih sankcija za ponašanje poput ponašanja podnositelja u ovom predmetu moglo je imati obeshrabrujući učinak na satiričke oblike izražavanja o političkim pitanjima. Podnositeljeva osuda stoga nije bila nužna u demokratskom društvu.

Ponta protiv Rumunjske

14. lipnja 2022.⁶

Ovaj se predmet odnosio na dosuđivanje podnositelju zahtjeva, bivšem političaru i premijeru, da plati naknadu štete jer je na svojoj Facebook stranici objavio komentare usmjerene protiv druge osobe koje su domaći sudovi smatrali klevetničkima. Podnositelj je prigovorio da je ta odluka predstavljala miješanje u njegovu pravo na slobodu izražavanja koje nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u podnositeljevo ostvarivanje njegova prava na slobodu izražavanja nije bilo „nužno u demokratskom društvu“. Sud je konkretno primijetio da domaći sudovi nisu primijenili kriterije utvrđene u njegovoj sudskoj praksi za uspostavljanje ravnoteže između prava podnositelja tužbe (bivšeg mlađeg ministra) na poštovanje njegova ugleda i prava podnositelja zahtjeva (bivšeg premijera) na slobodu izražavanja. Smatrao je da domaći sudovi nisu uvjerljivo utvrdili da je postojala izrazita društvena potreba da se zaštite prava osobe podnositelja tužbe, javne osobe, koja ima prednost pred pravom podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja i pred općim interesom za promicanje te slobode kad je riječ o pitanjima od javnog interesa.

Vidi također, među ostalim:

de Lesquen du Plessis-Casso protiv Francuske (br. 2)

30. siječnja 2014.

Kurski protiv Poljske

2. 5. srpnja 2016.

Makraduli protiv „Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije“

19. srpnja 2018.

Privatne osobe

Kanellopoulou protiv Grčke

11. listopada 2007.

Podnositeljica u ovom predmetu prigovorila je, *inter alia*, svojoj kaznenoj osudi za klevetu plastičnog kirurga nakon što je medijima dala izjave o „užasnom unakaženju njezina tijela“ nakon kirurških operacija, uključujući mamoplastiku i mastektomiju, od kojih je imala ozbiljne posljedice.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da ograničenje prava podnositeljice na slobodu izražavanja nije bilo razumno razmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo. Objava predmetnih članaka mogla je doduše imati negativni učinak na profesionalni ugled tog liječnika, no interes za zaštitu njegova ugleda nije bio dostatan da bi se opravdala kazna zatvora dok je postupak zbog tužbe za naknadu štete još bio u tijeku. Nadalje, izjave podnositeljice zahtjeva ničime nisu ukazivale na to da je podnositeljica postupala u lošoj vjeri. U tom je pogledu bilo važno ne pomiješati namjere podnositeljice s namjerama senzacionalističkih medija koji su bili zainteresirani za predmet posebno zato što je dotični liječnik bio poznat. Ipak, čini se da se upravo to dogodilo pred grčkim sudovima koji podnositeljice primjedbe nisu stavili u konkretni kontekst predmeta i nisu propisno uzeli u obzir duševnu bol podnositeljice zahtjeva u vrijeme kad je davala izjave o kojima je riječ.

Tešić protiv Srbije

11. veljače 2014.

Podnositeljica zahtjeva, umirovljenica koja je bolovala od raznih bolesti, 2006. proglašena je

⁶ Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).

Informativni list – Zaštita ugleda

krivom za klevetu njezina odvjetnika. U srpnju 2009. Općinski sud donio je rješenje o ovrsi kojim je naložio da se svaki mjesec dvije trećine mirovine podnositeljice prebacuje na račun odvjetnika do potpune isplate dosuđenih iznosa. Podnositeljica je podnijela prigovor protiv presude zbog klevete u parničnom postupku i protiv načina na koji je plaćanje naknade bilo ovršeno. Posebno je navela da joj je ovrha uzrokovala velike financijske poteškoće.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da, iako su sporne mjere bile propisane zakonom i donesene u svrhu ostvarivanja legitimnog cilja, odnosno zaštite ugleda druge osobe, to miješanje u pravo podnositeljice zahtjeva na slobodu izražavanja nije bilo nužno u demokratskom društvu. Sud je posebno istaknuo da se ne može reći da je izjava podnositeljice o njezinu bivšem odvjetniku predstavljala samo neopravdani napad *ad hominem*. Naposlijetku, policija je očigledno njezine navode smatrala donekle utemeljenima. Nadalje, tvrdnja srpske Vlade da rasprava o profesionalnom ponašanju odvjetnika očito nije bila od javnog interesa bila je sama po sebi upitna, posebno imajući na umu ulogu odvjetnika u pravilnom djelovanju pravosudnog sustava.

Vedat Sorli protiv Turske

19. listopada 2021.

Ovaj se predmet odnosio na osudu podnositelja zahtjeva na kaznu zatvora, uz primjenu uvjetne osude u trajanju od pet godina, zbog vrijeđanja predsjednika Republike jer je podijelio dvije objave na svojem Facebook računu. Sadržaj objava uključivao je, među ostalim, karikaturu i fotografiju predsjednika Republike uz satiričke i kritičke komentare na njega. Presuda kojom je podnositelj osuđen temeljila se na članku 299. Kaznenog zakona, kojim je predsjedniku Republike osigurana viša razina zaštite od drugih osoba.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da, s obzirom na sankciju koja je bila kaznenog karaktera i koja je izrečena podnositelju na temelju posebne odredbe kojom se predsjedniku Republike osigurava viši stupanj zaštite od uvrede, a koja se nije mogla smatrati u skladu s duhom Konvencije, turska Vlada nije dokazala da je mjera o kojoj je riječ bila razmjerna legitimnim ciljevima kojima se težilo ili nužna u demokratskom društvu. Na temelju **članka 46.** (obvezatna snaga i izvršenje presuda) Konvencije, Sud je posebno naglasio i da pružanje višeg stupnja zaštite posebnim zakonom o uvredi u pravilu nije u skladu s duhom Konvencije i da interes države za zaštitu ugleda njezina čelnika nije mogao služiti kao opravdanje da se čelniku države dodijeli privilegirani status ili posebna zaštita u odnosu na pravo prenošenja informacija i mišljenja o njemu.

Vidi također, među ostalim:

Matalas protiv Grčke

25. ožujka 2021.

Javni službenici

Poyraz protiv Turske

7. prosinca 2010.

Ovaj se predmet odnosio na parničnu presudu protiv podnositelja zahtjeva zbog klevete na temelju izvješća koje je sastavio kao glavni inspektor Ministarstva pravosuđa i koje je procurilo u medije, a odnosilo se na povredu pravila struke od strane višeg suca. Podnositelj je posebno prigovorio da je presuda protiv njega predstavljala neopravdano i nerazmjerno miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da je miješanje tijela vlasti u pravo podnositelja na slobodu izražavanja bilo nužno u demokratskom društvu i da su upotrijebljena sredstva bila razmjerna cilju kojemu se težilo, odnosno zaštiti ugleda ili prava drugih. Sud je posebno napomenuo da osobe kojima je povjerena javna odgovornost ili koje su u privilegiranom položaju u smislu pristupa medijima moraju postupati suzdržano kako ne bi stvorili situacije neravnopravnosti prilikom davanja javnih izjava o običnim građanima, čiji je pristup medijima više ograničen. Nadalje, javni službenici odgovorni za istrage koje obuhvaćaju informacije zaštićene službenom klauzulom tajnosti koja za cilj ima osigurati pravilno djelovanje pravosudnog sustava moraju pokazati veći oprez.

Informativni list – Zaštita ugleda

Studenti

Ömür Cağdas Ersoy protiv Turske

15. lipnja 2021.

Ovaj se predmet odnosio na kaznenu osudu podnositelja zahtjeva, studenta ODTU-a (*Ortadoğu Teknik Üniversitesi*), koji je bio optužen za uvredu državnog dužnosnika zbog njegovih funkcija. Vlasti su podnositelja optužile na temelju njegovih izjava o tadašnjem premijeru (g. Recep Tayyip Erdogan) u govoru pred sudovima u Ankari u prosincu 2012., za vrijeme skupa potpore studentima koji su odvedeni u policijski pritvor četiri dana ranije na kampusu sveučilišta ODTU jer su prosvjedovali protiv posjeta premijera.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da nacionalne vlasti nisu pravilno provele test razmjernosti, u skladu s načelima utvrđenima u sudskoj praksi Suda, između prava podnositelja na slobodu izražavanja i prava protivne stranke na poštovanje njegova privatnog života. U svakom slučaju ne postoji razuman odnos razmjernosti između miješanja u pravo podnositelja na slobodu izražavanja i legitimnog cilja kojemu se težilo, odnosno zaštite ugleda dotičnog pojedinca.

Nastavnici i predavači na sveučilištima

Boldea protiv Rumunjske

15. veljače 2007.

Podnositelj zahtjeva bio je sveučilišni profesor. Na sastanku nastavnog osoblja njegova odsjeka, na kojem se pokazalo da postoji opće nezadovoljstvo publikacijama koje se pišu na odsjeku, dekan fakulteta pokrenuo je temu navodnog plagiranja u znanstvenim publikacijama. Podnositelj je bio jedini sudionik koji je bezrezervno smatrao da su publikacije dvoje autora predstavljale plagijat. Autori tih radova pokrenuli su postupak zbog klevete i podnositelju je izrečena upravna novčana kazna. On je posebno ustvrdio da je predmetnom kaznom za klevetu povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da nacionalne vlasti nisu navele relevantne i dostatne razloge kojima bi opravdale nalaganje podnositelju da plati upravnu novčanu kaznu i troškove podnositelja tužbe, te da se kaznom koja mu je izrečena stoga nije ispunjavala izrazita društvena potreba. Sud je posebno istaknuo da su navodi podnositelja bili ozbiljni u smislu da je dvoje kolega optužio za plagiranje, no imao je činjeničnu osnovu za te navode. Nadalje, predmetne izjave nisu se odnosile na aspekte privatnog života njegovih kolega već na ponašanje povezano s njihovom ulogom članova akademske zajednice.

Sorguc protiv Turske

23. lipnja 2009.

Ovaj se predmet odnosio na odluku o dosuđivanju naknade štete donesenu protiv podnositelja zahtjeva, sveučilišnog profesora, jer je navodno omalovažio kolegu u jednom od svojih akademskih radova u kojem je kritizirao postupke za zapošljavanje i napredovanje asistenata. Potonji je pokrenuo parnični postupak za naknadu štete protiv podnositelja zahtjeva u kojem je tvrdio da su određeni komentari u tom radu predstavljali napad na njegov ugled. Podnositelj je prigovorio zbog odluka domaćih sudova kojima je proglašen krivim za klevetu.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da turske vlasti nisu uspostavile pravičnu ravnotežu između relevantnih interesa. Konkretno, domaći su sudovi zaključili, a da nisu uzeli u obzir tvrdnje podnositelja, da su sporne izjave predstavljale napad na ugled tužitelja. Nadalje, nisu objasnili zašto je ugled tužitelja, čije se ime i ne spominje u predmetnom radu, prevagnuo nad slobodom izražavanja podnositelja zahtjeva. U ovoj je presudi Sud naglasio i važnost akademske slobode, posebno slobode pripadnika akademske zajednice da slobodno izraze svoje mišljenje o instituciji ili sustavu u kojem rade i slobode da šire znanje i istinu bez ograničenja.

Mustafa Erdogan i drugi protiv Turske

27. svibnja 2014.

Predmet se odnosio na prigovor profesora prava, urednika i izdavača da su im turski sudovi

Informativni list – Zaštita ugleda

naložili platiti naknadu štete trima sucima Ustavnog suda jer su ih uvrijedili u članku u časopisu kojim se izvještavalo o odluci o raspuštanju političke stranke. Članak je objavljen u tromjesečnom pravnom časopisu 2001. godine. Podnositelji su prigovorili da je odlukama nacionalnih sudova donesenima protiv njih povrijeđeno njihovo pravo na slobodu izražavanja, posebno zbog toga što su njihove kritike dotičnih sudaca bile činjenično utemeljene, u skladu sa zakonom i unutar granica prihvatljive kritike sudaca u demokratskom društvu.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je smatrao da članovi pravosuđa u obnašanju službenih dužnosti trebaju očekivati da će podlijegati širim granicama prihvatljive kritike od običnih građana. U postupku zbog klevete protiv podnositelja zahtjeva nacionalni sudovi nisu dostatno razmotrili ni kontekst (žestoka javna rasprava o odlukama Ustavnog suda) u kojem je članak napisan, ni njegov oblik (kvaziakademski časopis, a ne popularne dnevne novine). Sud je naglasio važnost akademske slobode i, posebno, sposobnosti članova akademske zajednice da slobodno iznesu svoja stajališta, čak i ako su kontroverzna ili nepopularna, u područjima njihova istraživanja, profesionalnog stručnog znanja i kompetencija. Što se tiče sadržaja članka, iako su neke primjedbe bile oštre, većinom se radilo o vrijednosnim prosudbama, iznesenima općenito, koje su imale dostatnu činjeničnu osnovu. Nije ih se moglo smatrati neopravdanim napadima *ad hominem* na troje sudaca. U skladu s time, Sud je utvrdio da navedeni razlozi, odnosno pravo troje sudaca na zaštitu od osobne uvrede, kojima se opravdalo miješanje u pravo podnositelja zahtjeva da iznesu kritiku u vezi s temom od općeg interesa, nisu bili dostatni da bi pokazali da je miješanje bilo nužno u demokratskom društvu.

Kharlamov protiv Rusije

8. listopada 2015.

Ovaj se predmet odnosio na tužbu zbog klevete koju je protiv podnositelja zahtjeva, sveučilišnog profesora, podnio njegov poslodavac, Državno tehničko sveučilište u Orelu, nakon što je iznio stajalište da se upravno tijelo tog sveučilišta ne može smatrati legitimnim zbog nedostataka u postupku izbora. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je postupkom zbog klevete protiv njega povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije. Posebno je utvrdio da ruski sudovi u svojim odlukama protiv podnositelja nisu uzeli u obzir posebne značajke akademskih odnosa. Konkretno, zaštita autoriteta ili ugleda sveučilišta na temelju Konvencije ne može se izjednačiti sa zaštitom pojedinca. Ruski sudovi, zbog toga što su svu pozornost usmjerili na podnositeljev opis izabranog senata kao nelegitimnog, nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između potrebe da zašтите ugled sveučilišta i slobode podnositelja da izrazi svoje mišljenje o organizaciji akademskog života.

Vidi također, među ostalim:

Aurelian Oprea protiv Rumunjske

19. siječnja 2016.

Do Carmo de Portugal e Castro Camara protiv Portugala

4. listopada 2016.

Prunea protiv Rumunjske

8. siječnja 2019.

Sindikalisti

Palomo Sanchez i drugi protiv Španjolske

12. rujna 2011. (Veliko vijeće)

Ovaj se predmet odnosio na otkaz ugovora o radu skupini sindikalista nakon što su u sindikalnom glasilu objavljeni crtež i članci koje se smatralo uvredljivima za dvoje drugih radnika i rukovoditelja.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 10.** (sloboda izražavanja), tumačenog s obzirom na članak 11. (sloboda okupljanja i udruživanja) Konvencije, utvrdivši da otkaz ugovora o radu podnositelja zahtjeva nije predstavljao očigledno nerazmjernu ili pretjeranu sankciju koja bi od države zahtijevala da ispravi njezine posljedice tako da ju poništi ili zamijeni blažom mjerom. Sud konkretno nije vidio razlog zašto bi doveo u pitanje utvrđenja španjolskih sudova

Informativni list – Zaštita ugleda

da je sadržaj glasila bio uvredljiv i da je mogao naštetiti ugledu drugih. Naglasio je da je potrebno jasno razlikovati kritiku i uvredu i da potonje može, u načelu, opravdati sankcije. Sukladno tomu, razlozi koje su naveli domaći sudovi bili su u skladu s legitimnim ciljem zaštite ugleda pojedinaca koji su bili meta crteža i članaka o kojima je riječ, a zaključak da su podnositelji zahtjeva prešli granice dopustive kritike u radnim odnosima ne može se smatrati neosnovanim ili lišenim razumne činjenične osnove.

Vellutini i Michel protiv Francuske

3. 6. listopada 2011.

Ovaj se predmet odnosio na osudu sindikalnih čelnika za javnu klevetu jer su oštro kritizirali svojeg poslodavca, gradonačelnika.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije, utvrdivši da miješanje u pravo podnositelja na slobodu izražavanja, u njihovu svojstvu sindikalnih čelnika, nije bilo nužno u demokratskom društvu. Imajući na umu posebno to da su podnositelji, u svojem svojstvu predstavnika sindikata, ipak bili dužni pobrinuti se da njihove primjedbe ostanu unutar granica prava na slobodu izražavanja, i to vodeći računa o interesu zaštite ugleda i prava drugih, Sud je primijetio da gradonačelnik, kojeg se moglo identificirati iz dotičnog letka, u njemu ipak nije bio naveden imenom i prezimenom. Njega se jednostavno kritiziralo u vezi s njegovim dužnostima te protiv njega nisu iznesene nikakve optužbe privatne naravi. Sud je u tom pogledu ponovio da su granice prihvatljive kritike šire kad je riječ o političaru nego kad je riječ o privatnoj osobi. Političari se neizbježno i svjesno otvaraju pomnom ispitivanju svake njihove riječi i djela i od strane novinara i šire javnosti i, sukladno tomu, moraju iskazivati veći stupanj tolerancije na kritiku.

Pravo na zaštitu ugleda kao aspekta prava na poštovanje privatnog života

Povijesne osobe

Dzhugashvili protiv Rusije

9. prosinca 2014. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na članke objavljene u novinama *Novaya Gazeta* o ubojstvu poljskih ratnih zarobljenika u Katinu 1940. i ulozi koju su bivši sovjetski čelnici navodno imali u toj tragediji. Podnositelj zahtjeva, unuk bivšeg sovjetskog čelnika Josifa Staljina, tužio je novine zbog klevete njegova djeda, no bez uspjeha. On je pred Sudom posebno prigovorio da Okružni sud u Moskvi nije zaštitio njegova poznatog pretka od napada na njegov ugled.

Sud je proglasio zahtjev **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan, utvrdivši da su nacionalni sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositelja zahtjeva na privatnost i novinarske slobode izražavanja. Ponovno potvrđujući načelo da publikacije koje se tiču ugleda preminulog člana obitelji neke osobe mogu, u određenim okolnostima, utjecati na privatni život i identitet te osobe i na taj način ući u doseg članka 8. (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, Sud je, međutim, razlikovao klevetu privatne osobe, čiji je ugled kao sastavni dio ugleda njihove obitelji i dalje unutar dosega članka 8., i legitimnu kritiku javnih osoba koje se izlažu vanjskoj pozornosti. U ovom je predmetu posebno utvrdio da su se članci iz novina *Novaya Gazeta* odnosili na događaje od značajne povijesne važnosti te da su i taj događaj i povijesne osobe koje su u njemu sudjelovale, poput djeda podnositelja zahtjeva, neizbježno izloženi javnoj pozornosti i kritici. Utvrdio je i da su ruski sudovi, uzimajući u obzir sudsku praksu Suda, pažljivo provesti test razmjernosti između suprotstavljenih interesa novinarskog izražavanja i prava podnositelja na poštovanje njegova privatnog života i privatnog života njegova djeda.

Uhićene ili kazneno gonjene osobe

White protiv Švedske

19. rujna 2006.

Podnositelj zahtjeva, dobro poznata osoba čije su protuzakonite aktivnosti već bile u središtu medijske pozornosti, prigovorio je da švedski sudovi nisu propisno zaštitili njegovo ime i ugled

Informativni list – Zaštita ugleda

nakon što je u dvjema glavnim večernjim novinama u Švedskoj objavljen niz članaka u kojima je podnositelj optužen za razna kaznena djela, uključujući ubojstvo švedskog premijera deset godina ranije.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije. Posebno je istaknuo da su novine u nizu članaka nastojale iznijeti što uravnoteženiji prikaz raznih optužbi i da su novinari postupili u dobroj vjeri. Smatrao je i da su švedski sudovi temeljito ispitali predmet i proveli test razmjernosti između suprotstavljenih interesa. U ovom je predmetu Sud utvrdio da su domaći sudovi opravdano utvrdili da je javni interes za objavu informacija o kojima je riječ nadvladao pravo podnositelja zahtjeva na zaštitu njegova ugleda. Posljedično, švedska država nije propustila osigurati odgovarajuću zaštitu prava podnositelja zahtjeva.

A. protiv Norveške (br. 28070/06)

9. travnja 2009.

Ovaj se predmet odnosio na prigovor podnositelja zahtjeva o nepovoljnom ishodu tužbe za klevetu koju je podnio protiv novina, nakon što su objavile vijest o preliminarnim istragama o silovanju i ubojstvu dviju djevojčica (takozvani predmet *Baneheia*) 2000. koje su uključivale i njega. Podnositelj je ispitan o ubojstvima, no pušten na slobodu 10 sati kasnije; druga dva muškarca kasnije su osuđena za te zločine.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da norveški sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između slobode izražavanja novina i prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njegova privatnog života. Sud je konkretno smatrao da je u novinskom izvještaju pogrešno prenesena ideja da su postojale činjenice koje su ukazivale na to da bi podnositelj mogao biti osumnjičenik. Iako nije bilo sporno da su mediji imali pravo javnosti pružiti informacije, a da ih je javnost imala pravo primiti, ta razmatranja nisu opravdavala klevetničke optužbe protiv podnositelja zahtjeva i posljedičnu štetu koja mu je nanesena. Doista, novinari su progonili podnositelja zahtjeva kako bi ga fotografirali i intervjuirali, posebno tijekom razdoblja njegova života u kojem je bio u postupku rehabilitacije i reintegracije u društvo. Zbog novinarskih izvještaja više nije mogao nastaviti raditi, morao je napustiti svoj dom i natjeran je da se isključi iz društva. Navedene publikacije stoga su teško naštetile ugledu i časti podnositelja zahtjeva te su bile posebno štetne za njegov moralni i psihološki integritet i njegov privatni život.

Privatne osobe

Sanchez Cardenas protiv Norveške

4. listopada 2007.

Podnositelj se 1995. Rastao bio u postupku rastave od majke svoje dvojice sinova. U lipnju 1997. došlo je do spora u vezi s pristupom njegovoj djeci nakon što je majka policiji iznijela navode u kojima je optužila podnositelja zahtjeva da je seksualno zlostavljao jedno od djece. Istraga o tim navodima obustavljena je 1998. Podnositelj je prigovorio nepravednosti presude Visokog suda iz 2002. kojom mu je uskraćeno pravo na pristup svojoj djeci, posebno navodeći da je odlomak iz presude predstavljao potvrdu sumnje da je zlostavljao svojeg sina. Nadalje je tvrdio da je, zbog toga što je okarakteriziran kao seksualni zlostavljač, patio od tjeskobe i depresije, što potvrđuju i liječnički nalazi.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da sporni odlomak iz presude Visokog suda nije bio dostatno opravdan s obzirom na okolnosti predmeta i da je bio nerazmjernan cilju kojemu se težilo. Posebno nije bilo jasno zašto je Visoki sud spomenuo da se možda dogodilo zlostavljanje, potvrdivši time svoju sumnju da je podnositelj počinio teško kazneno djelo, ali je odlučio ne ispitati dalje to pitanje. Prema mišljenju Suda, taj je sud trebao ili u potpunosti ispitati pitanje seksualnog zlostavljanja (ispitivanjem dokaza i donošenjem obrazloženog zaključka) ili ga je trebao zanemariti. Takva mjerodavna sudska odluka u vezi s njegovim ponašanjem stigmatizirala je podnositelja zahtjeva i imala je velik utjecaj na njegovu čast i ugled te je naštetila njegovu privatnom i obiteljskom životu.

Polanco Torres i Movilla Polanco protiv Španjolske

21. rujna 2010.

Podnositeljice zahtjeva bile su supruga i kći višeg suca koji je preminuo 1998. Predmet se odnosio na članak objavljen u nacionalnim dnevnim novinama *El Mundo* 1994. godine u kojem je prva podnositeljica optužena, na temelju navoda bivšeg računovođe, za umiješanost u nezakonite poslove s jednim trgovačkim društvom. Podnositeljice su tvrdile da su španjolski sudovi, kad su odlučili u korist novina *El Mundo*, povrijedili njihovu čast i dobar ugled.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da je španjolski Ustavni sud iznio dostatne razloge za utvrđenje da se prava nacionalnih novina na širenje informacija mora dati više težine od prava podnositeljica na zaštitu njihova ugleda i da, prema tome, nije bilo razloga za zaključiti da je Ustavni sud, prilikom provođenja testa razmjernosti između suprotstavljenih interesa, prešao granice svoje slobode procjene. Sud je posebno primijetio da je sporni članak imao obilježja neutralnog izvješća, koje je s jedne strane sadržavalo izjave bivšeg računovođe, a s druge strane demanti sučeve supruge. Osim toga, objavljivanje članka nije se moglo spriječiti samo zato što su uključene osobe zanijekale navode iz njega. Nadalje, bilo je razumno da se novinar osloni na izvore koji su mu na raspolaganju te je poduzeo dostatne korake kako bi provjerio navode iz svojeg članka.

Mikolajová protiv Slovačke

18. siječnja 2011.

Suprug podnositeljice zahtjeva podnio je prijavu policiji 2000. tvrdeći da ga je podnositeljica udarala i ranila. Međutim, predmet je kasnije odbačen jer nije pristao da se protiv nje pokrene kazneni postupak. Podnositeljica je prigovorila posljedičnoj odluci policije u kojoj je navedeno da, iako je istraga pokazala je počinila kazneno djelo, kazneni progon nije bio moguć jer žrtva nije pristala na njega. Za tu je odluku saznala godinu i pol kasnije kad se društvo za zdravstveno osiguranje njoj obratilo u svojem zahtjevu da im nadoknadi troškove zdravstvenog liječenja njezina supruga za ozljede koje mu je nanijela.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da slovački sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositeljice iz članka 8. i svih interesa na koje se Vlada pozvala da bi opravdala uvjete policijske odluke i otkrivanja te odluke trećoj strani. Sud je primijetio da je odluka policije bila formulirana kao izjava o činjenicama, čime je naznačeno da je policija podnositeljicu smatrala krivom za navodno kazneno djelo. Iako nikad nije bila optužena za kazneno djelo, podnositeljica je ipak evidentirana kao počinitelj kaznenog djela, moguće na neodređeno vrijeme, što je moralo naštetiti njezinu ugledu. Nadalje, Sud nije mogao ne primijetiti nedostatak bilo kakvih postupovnih jamstava s obzirom na to da podnositeljica nije imala na raspolaganju nikakvo pravno sredstvo kojim bi mogla ishoditi naknadno povlačenje ili razjašnjenje sporne odluke policije.

Ageyevy protiv Rusije

18. travnja 2013.

Podnositelji zahtjeva, supružnici, 2008. su posvojili dvoje male djece (dječaka i djevojčicu). Nakon incidenta u ožujku 2009. u kojem je dječak zadobio teške opekotine kod kuće i morao se liječiti u bolnici, vlasti su preuzele skrb nad djecom zbog sumnje na zlostavljanje. Majka je posebno prigovorila da ruski sudovi nisu zaštitili njezin ugled u postupku zbog klevete koji je pokrenula zbog medijskih izvještaja u kojima se opisivalo njezino navodno zlostavljanje sina.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije zbog toga što ruski sudovi nisu zaštitili pravo majke na ugled u postupku zbog klevete protiv dotične medijske kuće jer nije bio uvjeren da su razlozi koje su sudovi naveli u vezi sa zaštitom slobode izražavanja medijske kuća nadvladali prava majke na zaštitu njezina ugleda i prava na presumpciju nevinosti. Posebno nije bilo očito da su u postupku zbog klevete domaći sudovi pridali imalo važnosti pravu na presumpciju nevinosti. Ujedno nisu ni pomno ispitali jesu li novinari postupali u dobroj vjeri i pružili pouzdane i precizne informacije u skladu s etikom novinarstva. Nadalje, iako ništa u spisu predmeta ne ukazuje na to da novinari nisu postupali u dobroj vjeri, očito nisu poduzeli potrebne korake kako bi o incidentu izvijestili na objektivan i rigorozan način te su umjesto toga pokušali ili preuveličati ili pojednostavniti ono o čemu je

Informativni list – Zaštita ugleda

stvarno riječ.

Popovski protiv „bivše jugoslavenske Republike Makedonije“

31. listopada 2013.

Ovaj se predmet odnosio na članak o podnositelju zahtjeva objavljen u dnevnom novinama u kojem se sugeriralo da je ukrao traktor i na kasniji postupak zbog klevete. Podnositelj je posebno prigovorio da nacionalni sudovi, zbog toga što nisu osigurali prisustvo na suđenju osoba za koje je tvrdio da su ga klevetali, nisu zaštitili njegov ugled koji je bio znatno narušen predmetnim člankom.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da je način na koji je kaznenopravni mehanizam proveden u predmetu podnositelja zahtjeva bio manjkav do te mjere da je predstavljao povredu pozitivnih obveza tužene države koje proizlaze iz članka 8. da osiguraju djelotvorno poštovanje podnositeljeva privatnog života, posebno njegova prava na poštovanje njegova ugleda.

Putistin protiv Ukrajine

21. studenoga 2013.

Predmet se odnosio na članak o legendarnoj „Utakmici smrti“ između ukrajinskih nogometaša i članova njemačkog ratnog zrakoplovstva Luftwaffe 1942. godine u Kijevu. Podnositelj je tvrdio da se člankom diskreditiralo njegova oca, koji je sudjelovao u utakmici, jer se sugeriralo da je surađivao s protivnom stranom. Tvrdio je da ukrajinski sudovi, time što su odbacili njegove zahtjeve za ispravkom članka, nisu zaštitili njegov ugled i ugled njegove obitelji.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da su ukrajinski sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositelja na poštovanje njegova privatnog života i prava novina i novinara na slobodu izražavanja. Sud je posebno primijetio da sudovi ponekad moraju zaštititi ugled preminulih. Nadalje je prihvatio da ugled preminulog člana obitelji neke osobe može utjecati na privatni život i identitet te osobe te da je stoga unutar dosega članka 8. Međutim, u ovom predmetu, ta je objava samo donekle utjecala na podnositelja jer se u njoj nije uopće spominjalo ime njegova oca i nije se izravno iznosio navod da je njegov otac surađivao s protivnom stranom.

Jelševar i drugi protiv Slovenije

11. ožujka 2014. (odluka o dopuštenosti)

Predmet se odnosio na prigovor četvero podnositelja zahtjeva da je na njihov ugled utjecala objava knjige u kojoj se opisuje život fiktivnog lika čija je priča nadahnuta životom pokojne majke. Posebno su prigovorili da Ustavni sud nije uspostavio pravičnu ravnotežu između njihova prava na poštovanje njihova privatnog i obiteljskog života i prava autora romana na slobodu izražavanja.

Sud je proglasio njihov zahtjev **nedopuštenim** na temelju članka 8. (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije kao očigledno neosnovan, utvrdivši da nije bilo ozbiljnog utjecaja na ugled podnositelja u ovom predmetu. Smatrao je da je pristup slovenskih sudova, koji se sastojao od procjene bi li prosječni čitatelj priču doživio kao stvarnu ili uvredljivu, bio razuman i u skladu sa sudskom praksom Suda. Stoga je zaključio da je uspostavljena pravična ravnoteža između suprotstavljenih interesa, odnosno prava podnositelja na poštovanje njihova privatnog i obiteljskog života i prava autora na slobodu izražavanja.

Soro protiv Estonije

3. rujna 2015.

Predmet se odnosio na prigovor podnositelja zahtjeva zbog činjenice da su informacije o njegovu zaposlenju za vrijeme sovjetske vladavine kao vozača za Komitet državne sigurnosti USSR-A (KGB) objavljene u estonskom Državnom listu 2004.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije. Posebno je primijetio da je objavljivanje informacija o zaposlenju podnositelja zahtjeva kao vozača KGB-a utjecalo na njegov ugled i stoga je predstavljalo miješanje u njegovo pravo na poštovanje privatnog života. Miješanje, koje se temeljilo na Zakonu o otkrivanju informacija, bilo je doduše zakonito i težilo je legitimnom cilju u smislu članka 8., odnosno zaštiti državne sigurnosti i javnog reda i mira, sprječavanja nereda i zaštite prava i sloboda drugih. Međutim, Sud je utvrdio da je u podnositeljevu predmetu mjera bila nerazmjerna cilju kojemu se

Informativni list – Zaštita ugleda

težilo. U tom je pogledu posebno istaknuo da su, na temelju relevantnog nacionalnog zakonodavstva, informacije o svim zaposlenicima bivših sigurnosnih službi, uključujući vozače poput podnositelja zahtjeva, objavljene neovisno o konkretnoj funkciji koju su obavljali. U ovom predmetu, iako samim Zakonom o otkrivanju informacija nisu nametnuta nikakva ograničenja u pogledu podnositeljeva zaposlenja, prema njegovim tvrdnjama kolege su ga ismijavale i bio je prisiljen dati otkaz na radnome mjestu. Iako se navedenim Zakonom nije nastojao postići taj rezultat, on ipak ukazuje na to koliko je ozbiljno bilo miješanje u pravo podnositelja na poštovanje privatnog života.

Lewit protiv Austrije

10. listopada 2019.

Ovaj se predmet odnosio na prigovor 96-godišnjeg podnositelja, preživjele žrtve holokausta, da je oklevetan u desničarskom časopisu i da austrijski sudovi nisu ispunili svoju dužnost zaštite njegova ugleda od lažnih i klevetničkih izjava iznesenih u tom časopisu.

Sud je presudio da je **došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da je općenito nedostatak propisnog ispitivanja podnositeljeve tvrdnje o kleveti od strane sudova doveo do povrede njegovih prava na privatnost. Posebno je primijetio da su sudovi propustili zaštititi podnositeljeva prava jer se nikad nisu pozabavili središnjim pitanjem iz njegova prigovora: da je oklevetan u članku u kojem su se upotrebljavali izrazi poput „masovni ubojice“, „zločinci“ i „kuga“ kako bi se opisali ljudi poput njega koji su oslobođeni iz koncentracijskog logora Mauthausen 1945. godine. Umjesto toga, sudovi su zaključili da on nije imao aktivnu legitimaciju za pokretanje predmeta jer je broj oslobođenih osoba bio toliko velik da na njega nisu mogle osobno utjecati izjave u kojima nije bio imenovan. Međutim, sudovi nisu ispitali činjenicu da je u vrijeme objave članka bilo znatno manje žrtava koje su još uvijek bile žive. Sudovi su ujedno zaključili da su u članku jednostavno ponovljene izjave iznesene u prethodnom radu na istu temu te stoga te riječi nisu imale zasebno klevetničko značenje. Sud je utvrdio da to utvrđenje nije objašnjeno te je zaključio da su se zapravo kontekst i svrha dvaju članaka uvelike razlikovali.

Marina protiv Rumunjske

26. svibnja 2020.

Ovaj se predmet odnosio na radijski program tijekom kojeg je pročitano pismo koje je sadržavalo osobne informacije o podnositelju zahtjeva, policijskom inspektoru koji nije bio poznat široj javnosti, i o njegovoj bivšoj supruzi, bez njihova znanja i na inicijativu sestre podnositelja zahtjeva. Radijska postaja bila je dužna povući izjave nakon emitiranja emisije kad je postalo jasno da su informacije o podnositelju zahtjeva bile lažne. Međutim, tužba za utvrđivanje građanske odgovornosti koju je podnositelj podnio protiv radiodifuzijskog društva bila je odbijena jer je Okružni sud zauzeo stav da, kad je riječ o pitanjima od javnog interesa koja se tiču javnih osoba, te osobe moraju pokazati veći stupanj tolerancije s obzirom na svoj položaj u društvu.

Sud je presudio da je **došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije. Posebno je istaknuo da Okružni sud nije propisno proveo test razmjernosti uspostavio ravnotežu između suprotstavljenih interesa: prava na širenje ideja te prava na zaštitu prava i ugleda pojedinca. U predmetu podnositelja zahtjeva Sud je utvrdio da Okružni sud, prilikom provođenja teta razmjernosti između predmetnih interesa, nije uzeo u obzir stvarni sadržaj informacija, njihov doprinos raspravi od općeg interesa ili nedostatak činjenične osnove tih informacija. Sud je ujedno primijetio i da Okružni sud nije objasnio ni kako je sama činjenica da je obnašao dužnost policijskog inspektora dovela do smanjenja njegova očekivanja na zaštitu njegova privatnog života.

M.L. protiv Slovačke (br. 34159/17)

14. listopada 2021.

Ovaj se predmet odnosio na odbijanje tužbe koju je podnositeljica zahtjeva podnijela protiv tabloida koji je objavio neprovjerene neukusne komentare o njezinu sinu i slike njezina sina, svećenika osuđenog za kaznena djela protiv spolne slobode, godinama nakon njegove smrti.

Sud je presudio da je **došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da slovački sudovi nisu proveli test razmjernosti između prava podnositeljice na privatni život i prava izdavača novina na slobodu izražavanja u skladu s kriterijima utvrđenima

Informativni list – Zaštita ugleda

u sudskoj praksi Suda. Sud je posebno istaknuo da su iskrivljene činjenice i izrazi koji su upotrijebljeni morali biti uznemirujući za podnositeljicu zahtjeva te da su bili takve naravi da su mogli značajno i izravno utjecati na njezine osjećaje kao majke preminulog sina, kao i na njezin privatni život i identitet, pri čemu je ugled njezina preminulog sina sastavni dio toga.

Stručnjaci

Poduzetnici

Pipi protiv Turske

12. svibnja 2009. (odluka o dopuštenosti)

Podnositelj zahtjeva, poduzetnik, prigovorio je zbog novinskog članka i televizijskog programa kojima je narušen njegov ugled. Posebno je naveo da je širenje informacija o kojima je riječ dovelo do neopravdanog miješanja u njegovo pravo na poštovanje privatnog života, posebno s obzirom na to da komentari nisu prikazivali stvarno stanje i nisu predstavljali javni interes.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. Što se tiče spornog članka i programa, posebno je primijetio da je u njima iznesen niz spekulacija na temelju sudskog događaja, predstavljenih kao glasine, što je bila uobičajena praksa za dotični medij, no da se te informacije nisu odnosile isključivo na osobne pojedinosti iz podnositeljeva života i nisu bile rezultat nepodnošljivog i kontinuiranog uplitanja u njegov život. Takve informacije stoga nisu mogle predstavljati miješanje u privatni život podnositelja zahtjeva koje je bilo toliko teško da je narušen njegov osobni integritet već je to moglo utjecati samo na njegov ugled. Ispitujući stajalište turskih sudova po tom pitanju, Sud je utvrdio da ništa nije ukazivalo na to da su prešli granice svoje slobode procjene kad su s osobitom pažnjom proveli test razmjernosti detaljno ispitali težinu podnositeljeva prava na zaštitu njegova privatnog života, u smislu članka 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije, i suprotstavljenih interesa dotičnih medija, u svjetlu članka 10. (sloboda izražavanja) Konvencije.

Liječnici, veterinari i zdravstveni radnici

Fürst-Pfeifer protiv Austrije

17. svibnja 2016.

Podnositeljica zahtjeva, psihijatrica, prigovorila je da austrijski sudovi nisu zaštitili njezin ugled od klevetničkih navoda iznesenih u novinskom članku u kojem je konkretno navedeno da pati od psiholoških problema kao što su promjene raspoloženja i panični napadaji, ali je ipak niz godina radila kao sudski vještak.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da su austrijski sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa u tom predmetu.

Danes i drugi protiv Rumunjske

7. prosinca 2021.

Predmet se odnosio na odbacivanje tužbenih zahtjeva koje su podnijeli podnositelji zahtjeva, članovi upravnog odbora Nacionalnog reda veterinarskih kirurga Rumunjske (C. M. V. R.), protiv novinara i lokalnog tjednika, kako bi osigurali zaštitu njihova ugleda nakon objave članka u kojem ih se kritiziralo. Podnositelji su tvrdili da nacionalne vlasti nisu zaštitile njihov ugled.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da su nacionalni sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositelja na poštovanje njihovih privatnih života i prava novinara na slobodu izražavanja i da su te suprotstavljene interese ocijenili u skladu s kriterijima utvrđenima u sudskoj praksi Suda. Uzimajući u obzir slobodu procjene danu ugovornim strankama, Sud nije vidio ozbiljan razlog zašto bi mišljenje rumunjskih sudova zamijenio svojim mišljenjem. Prema tome, nije se moglo reći da domaći sudovi, zbog toga što su odbili prihvatiti zahtjev podnositelja, nisu ispunili pozitivnu obvezu Rumunjske da zaštiti pravo podnositelja na poštovanje njihovih privatnih života.

Novinari

Pfeifer protiv Austrije

15. studenoga 2007.

Informativni list – Zaštita ugleda

Glavni urednik službenog časopisa bečke židovske zajednice, podnositelj zahtjeva, objavio je komentar u kojem je oštro kritizirao profesora koji je napisao članak u kojem je tvrdio da su Židovi objavili rat Njemačkoj 1933. i u kojem je trivijalizirao zločine nacističkog režima. Protiv profesora je pokrenut sudski postupak, a počinio je samoubojstvo netom prije datuma zakazanog za njegovo suđenje. Podnositelj je tvrdio da austrijski sudovi nisu zaštitili njegov ugled od klevetničkih izjava glavnog urednika drugog časopisa koji je izjavio, konkretno, da su podnositelj i drugi provodili hajku na profesora do njegove smrti.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije jer nije bio uvjeren da su razlozi koje su iznijeli austrijski sudovi za zaštitu slobode izražavanja prevladavali nad pravom podnositelja na zaštitu njegova ugleda. Posebno je primijetio da, čak i u kontekstu javne rasprave, ugled osobe čini dio njegova ili njezina osobnog identiteta i psihološkog integriteta i stoga je obuhvaćen njegovim ili njezinim „privatnim životom“. Domaći sudovi smatrali su da je sporna izjava vrijednosna prosudba s dovoljnom činjeničnom osnovom da nije klevetnička. Sud nije bio uvjeren tom ocjenom jer je izjavom jasno uspostavljena uzročno-posljedična veza između postupanja podnositelja i samoubojstva profesora. Takva veza nije pitanje spekulacija, već činjenica koja se može dokazati, a nikakvi dokazi o postojanju te veze nisu izneseni. Nadalje, iako je točno da su čak i izjave koje izazivaju šok i uvredu zaštićene pravom na slobodu izražavanja, izjave u ovom predmetu prešle su prihvatljive granice jer se njima podnositelja optužilo za djela istovjetna kaznenom postupanju jer se u njima tvrdilo da je on u konačnici natjerao profesora na samoubojstvo.

Sipos protiv Rumunjske

3. svibnja 2011.

Ovaj se predmet odnosio na priopćenje za tisak koje je objavila uprava televizijskog kanala rumunjske državne televizije, nakon što je podnositeljicu zahtjeva uklonila iz programa koji je producirala i vodila. Tvrdila je da je priopćenjem za tisak povrijeđeno njezino pravo na ugled i da su ga rumunjski sudovi trebali osuditi.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da su tvrdnje kojima je podnositeljica prigovorila prešle prihvatljive granice i da rumunjski sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između zaštite njezina prava na ugled i slobode izražavanja zaštićene člankom 10. Konvencije.

Suci

Ozpinar protiv Turske

19. listopada 2010.

Podnositeljica zahtjeva razriješena je sudačke dužnosti odlukom Vrhovnog sudbenog vijeća nakon stegovne istrage o, među ostalim, njezinu bliskom odnosu s nekoliko muškaraca, njezinu izgledu i njezinu učestalom kašnjenju na posao. Podnositeljica je posebno tvrdila da je razriješena dužnosti na temelju glasina i optužbi kojima su se dovodili u pitanje njezina čast i ugled.

Sud je primijetio da je odluka o razrješenju podnositeljice dužnosti bila izravno povezana s njezinim ponašanjem, i profesionalnim i privatnim. Nadalje, njezin je ugled bio doveden u pitanje. Stoga je došlo do miješanja u njezino pravo na poštovanje privatnog života i moglo se reći da je ono imalo legitiman cilj, u vezi s dužnošću sudaca da se ponašaju suzdržano kako bi očuvali svoju neovisnost i autoritet svojih odluka. Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da u ovom predmetu miješanje u privatni život podnositeljice nije bilo razmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo. Doduše, Sud je istaknuo da bi etičke obveze sudaca mogle zadirati u njihov privatni život kad bi svojim ponašanjem naštetili predodžbi ili ugledu pravosuđa. Međutim, podnositeljica je i dalje bila privatna osoba koja je imala pravo na zaštitu na temelju članka 8. te, čak i ako su određeni aspekti ponašanja koje joj se pripisivalo možda opravdavali njezino razrješenje dužnosti, istraga nije potkrijepila te optužbe te su u njoj uzete u obzir brojne radnje koje nisu bile povezane s njezinom profesionalnom aktivnošću.

Oleksandr Volkov protiv Ukrajine

9. siječnja 2013.

Ovaj se predmet odnosio na razrješenje dužnosti suca Vrhovnog suda. Podnositelj je konkretno prigovorio da je njegovo razrješenje sudačke dužnosti predstavljalo miješanje u njegov privatni

Informativni list – Zaštita ugleda

profesionalni život.

Sud je posebno primijetio da je njegovo razrješenje sudačke dužnosti utjecalo na širok raspon njegovih odnosa s drugim osobama, uključujući odnose profesionalne prirode. Jednako tako, to je utjecalo na njegov „uži krug“ jer je gubitak posla morao osjetno utjecati na materijalno blagostanje podnositelja i njegove obitelji. Nadalje, razlog za razrješenje podnositelja, odnosno kršenje sudske prisege, ukazuje na to da je pogođen i njegov profesionalni ugled. Iz toga slijedi da je razrješenje podnositelja predstavljalo miješanje u njegovo pravo na poštovanje privatnog života u smislu članka 8. (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije. U predmetu podnositelja zahtjeva Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.**, utvrdivši da miješanje u njegovo pravo na poštovanje privatnog života nije bilo zakonito: miješanje nije bilo u skladu s domaćim pravom i, nadalje, mjerodavno domaće pravo nije ispunjavalo pretpostavke predvidljivosti i pružanja odgovarajuće zaštite od proizvoljnosti.

Odvjetnici**Węgrzynowski i Smolczewski protiv Poljske**

16. srpnja 2013.

Ovaj se predmet odnosio na prigovor dvoje odvjetnika zbog toga što je novinski članak koji je naštetio njihovu ugledu, za koji su poljski sudovi u prethodnom postupku zbog klevete utvrdili da se ne temelji na dovoljno informacija i da krši njihova prava, i dalje bio dostupan javnosti na internetskoj stranici dotičnih novina.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije u pogledu drugog podnositelja zahtjeva, utvrdivši da su poljski sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između prava javnosti na pristup informacijama s jedne strane i prava podnositelja na zaštitu njegova ugleda s druge strane. Posebno je smatrao da bi potpuno uklanjanje spornog članka iz arhive dotičnih novina bilo nerazmjerno; istovremeno, podnositelj nije zatražio da se u internetsku verziju članka doda upućivanje na presude donesene u njegovu korist. Sud je nadalje proglasio prigovor prvog podnositelja zahtjeva **nedopuštenim** jer svoj zahtjev nije podnio u propisanom roku, šest mjeseci od zadnje odluke poljskih sudova.

Jankauskas protiv Litve (br. 2) i Lekavičienė protiv Litve

26 27. lipnja 2017.

Predmet se odnosio na odbijanje Litavske odvjetničke komore da dvoje podnositelja zahtjeva uključi na svoj popis odvjetnika. Podnositelj iz prvog predmeta izbrisan je s popisa odvjetničkih vježbenika nakon što se pokazalo da u svojem zahtjevu za upis nije naveo da je prethodno osuđivan. Kad je riječ o podnositeljici zahtjeva iz drugog predmeta, odbijeno je njezino ponovno uključivanje na popis aktivnih odvjetnika na temelju toga što je prethodno osuđena za prijevare javno financiranog sustava pravne pomoći. Oboje podnositelja prigovorili su da je zabranom bavljenja odvjetništvom povrijeđeno njihovo pravo na privatni život.

Sud je u oba predmeta presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije. Sud je posebno ispitao isključivanje podnositelja s popisa odvjetnika kao miješanje u njihovo pravo na poštovanje privatnog života jer je to zasigurno utjecalo na njihov profesionalni ugled i odnose. Međutim, utvrđenja domaćih vlasti, da podnositelji nisu imali dovoljno visok moralni ugled, bila su u skladu s domaćim pravom i nisu bila nerazumna s obzirom na okolnosti. Miješanje u privatne živote podnositelja stoga je bilo opravdano kako bi se zaštitila prava drugih osiguravanjem dobrog i pravilnog funkcioniranja pravosudnog sustava.

Hoiness protiv Norveške

19. ožujka 2019.

Predmet se odnosio na odbijanje norveških vlasti da utvrde građansku odgovornost pružatelja usluge internetskog foruma nakon što su na forumu objavljeni vulgarni komentari o podnositeljici zahtjeva, poznatoj odvjetnici. Podnositeljica je prigovorila da su vlasti povrijedile njezina prava jer nisu dovoljno zaštitile njezino pravo na zaštitu ugleda i jer su od nje zahtijevale da plati troškove spora u mjeri u kojoj je to bio slučaj u njezinu predmetu.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da su norveški sudovi osigurali dovoljnu zaštitu podnositeljici prava na temelju te odredbe. Posebno je istaknuo da je Gradski sud utvrdio da komentari o podnositeljici

Informativni list – Zaštita ugleda

nisu predstavljali klevetu na temelju nacionalnog zakona, dok je Visoki sud smatrao da ne treba zauzeti stav o tome jesu li komentari bili klevetnički ili ne te je smatrao da su nacionalni sudovi postupili u okviru svojih diskrecijskih ovlasti („sloboda procjene”) kad su nastojali uspostaviti ravnotežu između prava podnositeljice iz članka 8. i suprotstavljenog prava na slobodu izražavanja na temelju članka 10. Konvencije – prava novinskog portala i pružatelja usluge foruma za rasprave. Nadalje, odluka domaćih sudova o dosuđivanju parničnih troškova u korist tuženika kao takva ne predstavlja povredu članka 8. Konvencije.

Članovi oružanih snaga**Sagdic protiv Turske**

9. veljače 2021.

Podnositelj zahtjeva, karijerni časnik u oružanim snagama u relevantno vrijeme, tvrdio je da je došlo do povrede njegova prava na zaštitu ugleda zbog niza članaka objavljenih u dvama dnevnim novinama, u kojima je optužen za sudjelovanje u akcijskom planu kodnog naziva „Kavez”, kojim se navodno nastojalo stvoriti uvjete pogodne za rušenje vlade. Tvrdio je da su navodi iz predmetnih članaka neutemeljeni i klevetnički.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da turski sudovi nisu zaštitili pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje njegova privatnog života od štete koju su uzrokovali sporni novinski članci. Posebno je istaknuo da je, s obzirom na težinu navoda iznesenih u predmetnim člancima, u kojima je podnositelj optužen za teška kaznena djela, šteta nanesena njegovu ugledu dosegla prag težine potreban za primjenu članka 8. Sud je nadalje utvrdio da domaći sudovi nisu propisno proveli test razmjernosti između prava podnositelja na poštovanje privatnog života s jedne strane i slobode tiska s druge strane, da sadržaj članaka nije bio u skladu sa standardima odgovornog novinarstva i da su domaći sudovi trebali biti rigorozniji u uspostavljanju ravnoteže između raznih interesa u ovom predmetu. Sudovi nisu u dovoljnoj mjeri razmotrili težinu povrede prava podnositelja na zaštitu ugleda koja je proizašla iz objave navoda u kojima je optužen za posebno teška djela i koji su ga mogli izložiti javnoj osudi.

Policijski službenici**Kyriakides protiv Cipra i Taliadorou i Stylianou protiv Cipra**

16. listopada 2008.

Podnositelji zahtjeva bili su umirovljenici nekoć zaposleni u ciparskoj policiji, u kojoj su imali čin viših policijskih službenika. Predmeti su se odnosili na činjenicu da je ciparski Vrhovni sud poništio naknadu štete koja im je dosuđena za štetu uzrokovanu njihovu integritetu i ugledu zbog navoda da su počinili mučenje. Podnositelji zahtjeva, koji su bili otpušteni iz policijskih snaga odlukom u kojoj su mediji uvelike izvještavali, kasnije su vraćeni na svoja prijašnja radna mjesta.

Sud je u oba predmeta presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije. Iako nije uloga Suda da tumači ustavne odredbe na temelju kojih su podnositelji potraživali naknadu štete za svoj integritet i ugled, Sud je utvrdio da ciparski Vrhovni sud nije dao odgovarajuće objašnjenje za preinaku odluke kojom je dosuđena naknada nematerijalne štete i istaknuo je da nepostojanje sveobuhvatne ocjene pitanja koje utječe na prava podnositelja zahtjeva iz članka 8. nije bilo u skladu s prihvatljivom slobodom procjene. Stoga je došlo do povrede postupovne obveze države u ovom predmetu.

Nastavnici i predavači na sveučilištima**Ion Carstea protiv Rumunjske**

28. listopada 2014.

Ovaj se predmet odnosio na objavu članka u lokalnim novinama o podnositelju zahtjeva, sveučilišnom profesoru, u kojem je detaljno opisan incident koji se dogodio u njegovu seksualnom životu 19 godina ranije i u kojem je optužen za davanje mita, ucjenu, seksualno zlostavljanje djece i seksualnu devijantnost. Podnositelj je tvrdio da domaći sudovi nisu zaštitili njegov ugled nakon objave članka i popratnih fotografija. Posebno je ustvrdio da sudovi, kad su ispitali njegov prigovor, nisu provjerili istinitost činjenica navedenih u članku.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da rumunjski sudovi nisu pažljivo uspostavili ravnotežu između prava

Informativni list – Zaštita ugleda

novinara na slobodu izražavanja i prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njegova privatnog života. Konkretno, nije bilo sumnje da su sporni članak i popratne fotografije ozbiljno povrijedili čast i ugled podnositelja zahtjeva te naštetili njegovu psihološkom integritetu i privatnom životu. Sud nadalje nije bio uvjeren da su nacionalni sudovi pridali potrebnu važnost pitanju je li članak pridonio raspravi od općeg interesa i je li podnositelja zahtjeva trebalo smatrati javnom osobom.

Vicent Del Campo protiv Španjolske

6. studenoga 2018.

Predmet se odnosio na domaću presudu u kojoj je navedeno da je podnositelj zahtjeva uznemiravao kolegicu s posla iako je tuženik u tom predmetu zapravo bio njegov poslodavac, tijelo lokalne vlasti. Podnositelj je posebno prigovorio da je presuda Visokog suda u kojoj je navedeno da je počinio uznemiravanje, u postupku u kojem on nije bio stranka u sporu, predstavljala neopravdano miješanje u njegovu pravo na čast i ugled.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da, općenito, miješanje u pravo podnositelja na poštovanje njegova privatnog života nije bilo propisno opravdano. Sud je posebno primijetio da nije postojao dobar razlog za imenovanje podnositelja u presudi, što je dovelo do toga da ga se stigmatizira u postupku u kojem nije bio stranka. Za presudu je saznao tek iz lokalnih medija i nije imao priliku zatražiti da se ne njegovo ime ne otkriva u presudi koju je donio predmetni Visoki sud.

Javne osobe ili političari

Petrina protiv Rumunjske

14. listopada 2008.

U televizijskom programu o prijedlogu zakona o pristupu informacijama pohranjenima u arhivu bivših državnih sigurnosnih službi („Securitate”) i dva naknadna članka u humorističnom časopisu navedeno je da je podnositelj zahtjeva, političar, bio agent Securitatea. Podnositelj je podnio dvije kaznene prijave protiv dotičnih novinara zbog uvredljivih primjedbi i klevete. Nakon što su domaći sudovi oslobodili novinare, podnositelj je prigovorio da je došlo do povrede njegova prava na poštovanje njegove časti i dobrog glasa.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije jer nije bio uvjeren da su razlozi koje su iznijeli rumunjski sudovi za zaštitu slobode izražavanja bili dostatni da bi prevladali nad ugledom podnositelja. Stoga, ti sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa. Sud je posebno istaknuo da, unatoč tomu što je časopis bio satirične prirode, predmetni članci mogli su uvrijediti podnositelja zahtjeva s obzirom na to da nije bilo dokaza da je ikad bio član Securitatea. Nadalje, spornim primjedbama iznesene su optužbe koje su se izravno odnosile na podnositelja zahtjeva u njegovu osobnom, a ne profesionalnom svojstvu. Prema tome, nije se radilo o tome da su novinari u određenoj mjeri pribjegli pretjerivanju ili provokaciji dopuštenima u kontekstu slobode tiska. Nadalje, prema mišljenju suda, navodi novinara prešli su granice prihvatljivosti jer je njima podnositelj optužen za pripadnost skupini koja se služila represijom i terorom u korist bivšeg režima kao instrument političke policije. Osim toga, u relevantno vrijeme nije postojao zakonodavni okvir koji bi omogućio javni pristup dokumentima Securitatea, činjenično stanje za koje se podnositelja nije moglo smatrati odgovornim.

Karako protiv Mađarske

28. travnja 2009.

Podnositelj zahtjeva, parlamentarni zastupnik, prigovorio je da su mađarske vlasti propustile zaštititi njegovu pravo na privatni život jer su odbile postupiti po njegovoj kaznenoj prijavi protiv drugog političara koji je za vrijeme parlamentarnih izbora 2002. dijelio letak u kojem se kritiziralo ponašanje podnositelja zahtjeva u pogledu važnih odluka u njegovu okruhu.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da su predmetne negativne primjedbe, koje je o podnositelju iznio drugi političar, bile u skladu s domaćim pravom i Konvencijom. Podnositelj zahtjeva nije dokazao da je publikacija koja je navodno naškodila njegovu ugledu nanijela takvu tešku štetu njegovu privatnom životu da je bio narušen njegov osobni integritet. U pitanje je doveden samo njegov ugled. Da su domaći sudovi dotičnom političaru izrekli sankciju zbog primjedbi iz letka, nepropisno

Informativni list – Zaštita ugleda

bi ograničili njegovu slobodu izražavanja, što bi dovelo do povrede njegovih prava iz članka 10. (sloboda izražavanja) Konvencije.

Petrenco protiv Republike Moldavije

30. ožujka 2010.

U vrijeme predmetnih događaja o kojima je riječ podnositelj zahtjeva bio je predsjednik Udruženja povjesničara Republike Moldavije i sveučilišni profesor. Prigovorio je da je njegov ugled bio narušen zbog toga što su u travnju 2002. u službenim novinama moldavske Vlade objavljene izjave u kojima se impliciralo da je podnositelj surađivao s KGB-om.

Sud je presudio da je došlo **do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da razlozi koje su moldavski sudovi iznijeli u prilog zaštiti prava na slobodu izražavanja novina i autora spornog članka nisu bili dostatni da bi nadvladali pravo podnositelja na poštovanje njegova ugleda. Sud je posebno primijetio da je članak objavljen u kontekstu žustre rasprave od znatnog javnog interesa i da je podnositelj, koji je bio javna osoba, morao tolerirati višu razinu javne pozornosti i kritike nego da je bio privatna osoba. Stoga opći ton članka i uvredljivi jezik nisu sami po sebi doveli do povrede prava podnositelja na poštovanje njegova ugleda. Međutim, implicirajući da je podnositelj surađivao s KGB-om kao da se radilo o utvrđenoj činjenici, iako je to bila puka spekulacija autora, članak je prešao granice prihvatljivih komentara u kontekstu rasprave od općeg interesa.

Hoon protiv Ujedinjenog Kraljevstva

13. studenoga 2014. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na istragu parlamentarnih tijela protiv podnositelja, bivšeg vladinog ministra, nakon što je bio uključen u tajnu operaciju u kojoj se jedan novinar predstavljao kao potencijalni poslovni suradnik. Tijekom tajne operacije podnositelj je snimljen kako govori da je spreman iskoristiti znanje i kontakte, koje je stekao dok je bio na dužnosti ministra i posebnog savjetnika Glavnog tajnika NATO-a, za financijsku nagradu. Pojediniosti su kasnije objavljene u novinama i emitirane u televizijskom dokumentarcu. Nakon formalnog prigovora oporbenog parlamentarnog zastupnika, parlamentarni povjerenik za standarde objavio je izvješće u kojem je utvrdio da je podnositelj prekršio Kodeks ponašanja za parlamentarne zastupnike i narušio autoritet Parlamenta. Podnositelj je posebno prigovorio odlukama povjerenika protiv njega o kojima se naširoko izvještavalo, a koje je odobrio Odbor za standarde i privilegije Donjeg doma Parlamenta.

Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten.** Što se tiče prigovora podnositelja zahtjeva na temelju članka 8. (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, Sud je bio uvjeren da su miješanje u privatni život podnositelja, odnosno šteta nanesena njegovu ugledu zbog istrage i izvješća, bili razmjerni interesima javnosti da bude upoznata s takvim postupcima i njihovim ishodima. Sud je posebno primijetio u ovom predmetu da je smanjena razina pravne zaštite prava na ugled koja proizlazi iz pravila o zastupničkom imunitetu na temelju britanskog prava bila u skladu s općeprihvaćenim pravilima u državama ugovornicama, Vijeću Europe i Europskoj uniji i nije se u načelu mogla smatrati nerazmjernim ograničavanjem prava na poštovanje privatnog života. U svakom slučaju, činjenice koje su se odnosile na miješanje već su bile poznate javnosti zbog spomenutog novinskog članka i televizijskog programa, a podnositelj je mogao osporiti činjenične navode pokretanjem postupka protiv novina ili radiodifuzijskog društva. Sud je ujedno odbacio prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 6. (pravo na pošteno suđenje) Konvencije, utvrdivši da se u parlamentarnom postupku protiv njega nije bilo primjenjivo pravo na pošteno suđenje jer se u njemu nije utvrđivalo niti se pokretao spor u pogledu podnositeljevih prava građanske naravi.

Rubio Dosamantes protiv Španjolske

21. veljače 2017.

Podnositeljica zahtjeva, meksička pop-pjevačica koja je veoma poznata u Španjolskoj pod imenom Paulina Rubio, prigovorila je zbog primjedbi iznesenih u raznim televizijskim programima o njezinu privatnom životu. Ustvrdila je da tim primjedbama nanosena šteta njezinu ugledu i privatnom životu.

Sud je presudio da je došlo **do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije i utvrdio je, uzimajući u obzir slobodu procjene koje se daje vlastima u pogledu

Informativni list – Zaštita ugleda

uspostavljanja ravnoteže između raznih interesa, da vlasti nisu ispunile svoje pozitivne obveze da osiguraju zaštitu privatnosti podnositeljice zahtjeva. Sud je posebno istaknuo da činjenica da je podnositeljica slavna jer je pjevačica ne znači da se treba smatrati da su njezine aktivnosti ili ponašanje u privatnom životu od javnog interesa. Činjenica da je podnositeljica mogla imati koristi od medijske pozornosti nije televizijskim kanalima dala pravo da emitiraju neprovjerene komentare o njezinu privatnom životu. Sud je u ovoj presudi ponovio i da su određeni događaji iz privatnog i obiteljskog života posebno pažljivo zaštićeni na temelju članka 8. Konvencije, što znači da novinari moraju biti razboriti i oprezni kad govore o njima. Stoga se širenje neprovjerenih glasina ili neograničeno emitiranje nasumičnih komentara o bilo kojem mogućem aspektu nečijeg svakodnevnog života ne može smatrati bezopasnim. Naposljetku, Sud je utvrdio da su nacionalne vlasti trebale ocijeniti televizijske programe o kojima je riječ kako bi razlikovale i odvagnule pitanja koja su bila intimni dio podnositeljčina privatnog života i pitanja koja su mogla legitimno biti od javnog interesa.

Haupt protiv Austrije

2. svibnja 2017. (odluka o dopuštenosti)

U epizodi satirične humoristične emisije *Das Letzte der Woche* (koja je emitirana u rujnu 2003.) voditelj je sugerirao da je podnositelj zahtjeva, predsjednik Slobodarske stranke Austrije od 2002. do 2004. i vicekancelar savezne Vlade od veljače do listopada 2003., „obično bio okružen malim smeđim štakorima“. To se smatralo aluzijom na neonaciste. Podnositelj je pokrenuo postupak u Austriji protiv ATV-a, televizijske kuće koja je emitirala taj program. Iako je njegov zahtjev prvotno bio uspješan 2004. – 2005., njegov je predmet u konačnici odbačen nakon što je Vrhovni sud ponovio postupak 2009. Podnositelj je posebno prigovorio da su austrijski sudovi, zbog toga što su odbacili njegov tužbeni zahtjev, povrijedili njegovo pravo na zaštitu ugleda.

Sud je proglasio prigovor **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan, utvrdivši da su austrijski sudovi uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositelja zahtjeva na zaštitu ugleda i prava ATV-a na slobodu izražavanja. Sud je posebno primijetio da upućivanje na „smeđe štakore“ oko podnositelja nije predstavljalo osobnu kritiku njega. Umjesto toga, radilo se o političkoj kritici njegova stava prema drugim članovima njegove stranke. Ta satirična vrijednosna prosudba imala je dostatnu činjeničnu osnovu, s obzirom na razne problematične izjave političara Slobodarske stranke Austrije koje su zabilježili austrijski sudovi. Sud je **nedopuštenim** proglasio i prigovor podnositelja da je postupak po njegovu tužbenom zahtjevu za naknadu štete trajao nerazumno dugo te prigovor da je ponavljanjem postupka povrijeđeno njegovo pravo vlasništva.

Egill Einarsson protiv Islanda

7. studenoga 2017.

Ovaj se predmet odnosio na prigovor poznatog blogera protiv presude Vrhovnog suda kojom je utvrđeno da nije bio žrtva klevete jer je u objavi na Instagramu o njemu napisano: „Jebi se, silovateljski gade.“ Tužiteljstvo je neposredno prije toga odbacilo optužbe protiv njega za silovanje i kazneno djelo protiv spolne slobode. Podnositelj je prigovorio da je presuda Vrhovnog suda značila da ga se moglo nazivati silovateljom a da nije optužen ili osuđen za takvo kazneno djelo i da se ne može braniti od tih optužbi.

Sud je presudio da je došlo do **povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života) Konvencije, utvrdivši da, općenito, domaći sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između prava podnositelja na poštovanje njegova privatnog života iz članka 8. i prava na slobodu izražavanja iz članka 10. (sloboda izražavanja) Konvencije osobe koja je objavila taj komentar. Posebno je smatrao da domaći sudovi nisu u dovoljnoj mjeri uzeli u obzir činjenicu da su te primjedbe, prije svega riječ „silovatelj“, objavljene samo tjedan dana nakon što je tužiteljstvo prekinulo postupak zbog kaznenog djela protiv spolne slobode koji se vodio protiv podnositelja zahtjeva. Sudovi nadalje nisu dali dostatno objašnjenje u kontekstu predmeta kojim bi opravdali svoje utvrđenje da se riječ „silovatelj“ može upotrijebiti kao vrijednosna prosudba. Sud je također naglasio da se članak 8. Konvencije morao tumačiti na način da čak i javne osobe koje su pokrenule žustru raspravu nisu morale tolerirati optužbe za nasilna kaznena djela, a da takve izjave nisu potkrijepljene činjenicama.

Vacean protiv Rumunjske

16. studenoga 2021.

Informativni list – Zaštita ugleda

Podnositelj zahtjeva, profesor glazbe, prigovorio je zbog povrede svojega prava na ugled jer je 2011. na brojnim internetskim novinskim stranicama objavljen videointervju i nekoliko članaka u kojima se tvrdilo da je 2008. počinio krađu. Navedeni materijal kružio je internetom u vrijeme kad je podnositelj trebao biti imenovan ravnateljem Filharmonijskog orkestra, nakon što je osvojio prvo mjesto na natječaju. Policija je kasnije općinskim vlastima potvrdila da se protiv podnositelja nije vodila istraga za krađu te je imenovan ravnateljem orkestra. Podnositelj je tvrdio da nacionalne vlasti nisu ispunile svoju obvezu zaštite njegova prava na poštovanje privatnog života.

Sud je presudio da **je došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije, utvrdivši da nacionalne vlasti nisu ispunile svoje pozitivne obveze iz te odredbe. Posebno je istaknuo da Okružni sud, koji je u potpunosti odbio podnositeljevu tužbu, nije na odgovarajući način ispitao jesu li intervju i članci kojima je podnositelj prigovorio zaista doprinijeli raspravi od javnog interesa, kao ni pitanje prirode primjedbi iznesenih za vrijeme intervjua. Prema mišljenju Suda, Okružni sud nije uspostavio ravnotežu između prava novinara na slobodu izražavanja i prava podnositelja na poštovanje njegova ugleda u skladu s kriterijima utvrđenima u sudskoj praksi Suda. Istaknuo je, među ostalim, da se člancima o kojima je riječ nastojala prenijeti nedvosmislena poruka javnosti, prije svega to da je podnositelj, budući ravnatelj javne ustanove, bio ili trebao biti predmet kaznene istrage zbog krađe. U takvim je okolnostima Okružni sud trebao nastojati utvrditi jesu li članci imali objektivnu i dostatnu činjeničnu osnovu.

Algirdas Butkevičius protiv Litve

14. lipnja 2022.⁷

Ovaj se predmet odnosio na telefonski razgovor između podnositelja zahtjeva, koji je u to vrijeme bio premijer Litve, i gradonačelnika kojeg se tajno snimalo za vrijeme predraspravne istrage o mogućoj korupciji u vezi s prostornim planiranjem, a koji je razgovor objavljen na sjednici Povjerenstva za borbu protiv korupcije litavskog parlamenta (*Seimas*). Podnositelj je prigovorio da su državne vlasti povrijedile njegovo pravo na privatni život i dopisivanje time što su njegov telefonski razgovor otkrile medijima. Posebno je ustvrdio da tužitelj i Povjerenstvo za borbu protiv korupcije nisu zaštitili informacije na način na koji je to bilo propisano zakonom.

Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog života i dopisivanja) Konvencije u odnosu na podnositelja zahtjeva, utvrdivši da, čak i ako je otkrivanje njegova telefonskog razgovora blago utjecalo na njegov ugled među kolegama, nije bilo činjenične osnove, a još manje dokaza, koji bi ukazivali na to je da je utjecaj na njegov ugled bio nerazmjernan. Sud je posebno istaknuo da podnositelj nije ukazao ni na kakve konkretne i opipljive posljedice za njegov privatni život koje su proizašle iz medijskog otkrivanja tog telefonskog razgovora, tim više jer za ništa nije osuđen, a Etičko povjerenstvo za visoke dužnosnike nije ustanovilo ništa neprimjereno u razgovoru. Sud je ponovio i važnost javnog nadzora u slučajevima moguće političke korupcije.

Vidi, među ostalim nedavnim presudama ili odlukama:

Tamiz protiv Ujedinjenog Kraljevstva

19. rujna 2017. (odluka o dopuštenosti)

Faludy-Kovacs protiv Mađarske

23. siječnja 2018.

Oktar c. Turquie

30. siječnja 2018. (odluka o dopuštenosti)

Egill Einarsson (br. 2) protiv Islanda

17. srpnja 2018.

Libicki protiv Poljske

22. listopada 2019. (odluka o dopuštenosti)

⁷ Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).

Informativni list – Zaštita ugleda

Tiriac protiv Rumunjske

30. studenoga 2021. (odluka o dopuštenosti)

Kontakt za medije:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

Za ovaj prijevod, koji se objavljuje u dogovoru s Vijećem Europe i Europskim sudom za ljudska prava, odgovoran je isključivo Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.